

Møteprotokoll

Utvalg: Merkenemnda for Nordland
Møtested: Fauske - Fylkesmannen i Nordland
Dato: 23.05.2017
Tidspunkt: 10:30 – 14:00

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon
Nils Mathis Anti	Leder
Mads Kappfjell	Nestleder
Anders Walkeapää	Medlem

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon
------	----------

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for
------	-----------

Merknader

Sak 3/17: Ing-Lill Pavall inhabil – fratrådte møtet
Sak 4/17: Mads Kappfjell inhabil – fratrådte møtet
Sak 7/17: Nils Mathis Anti inhabil – fratrådte møtet

Fra Fylkesmannen møtte:

Navn	Stilling
Ing-Lill Pavall	Underdirektør, seksjon reindrift
Lill Katrin Sletteng	Seniorkonsulent, seksjon reindrift

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Arkiv- saksnr
	Referatsaker	
RS 1/17	Kjøp av livdyr - tilleggssnitt, Egon Roger Kappfjell	2016/7291
	Styresaker	
ST 1/17	Utfyllende retningslinjer for utforming av reinmerker i Nordland reinbeiteområde	2015/2391
ST 2/17	Overføring av reinmerke fra Thomas Larsen til Emma Viktoria Sparrok Larsen, Byrkije reinbeitedistrikt	2017/1782
ST 3/17	Overføring av reinmerke fra Annfinn Pavall til Amund Mateus Torkilseng Pavall, Duokta reinbeitedistrikt	2017/1094
ST 4/17	Søknad om registrering av reinmerke. Cecilia Persson, Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt	2016/8766
ST 5/17	Søknad om registrering av reinmerke. Nils-Martin Nerli Bohman, Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt	2017/188
ST 6/17	Klage over avslag på søknad om reinmerke. Juhán Nikolaus Wuolab Wollberg, Frostisen reinbeitedistrikt	2015/4615
ST 7/17	Klage over godkjenning av reinmerke. Eva-Stina Andersson, Røssåga/Toven reinbeitedistrikt	2016/4539
ST 8/17	Søknad om registrering av reinmerke. Nils-Matti Vasara, Balvatn reinbeitedistrikt	2016/8763
ST 9/17	Søknad om registrering av reinmerke. Oddvar Sara, Frostisen reinbeitedistrikt	2016/3442
ST 10/17	Eventuelt	

Arkivsaksnr: 2015/2391-0

Saksbehandler: Ing-Lill Pavall

Dato: 14.03.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Merkenemnda for Nordland	1/17	23.05.2017

Behandling av utfyllende retningslinjer for utforming av reinmerker i Nordland reinbeiteområde

Forslag til vedtak

Merkenemnda for Nordland vedtar det framlagte forslaget til utfyllende retningslinjer for utforming av reinmerker i Nordland reinbeiteområde. Som vedlegg til retningslinjene følger oversikt over godkjente merkesnitt i Nordland

Retningslinjene med godkjente merkesnitt oversendes reindriftsstyret til godkjenning.

Saksprotokoll i Merkenemnda for Nordland - 23.05.2017

Vedtak – enstemmig:

Merkenemnda for Nordland vedtar det framlagte forslaget til utfyllende retningslinjer for utforming av reinmerker i Nordland reinbeiteområde. Som vedlegg til retningslinjene følger oversikt over godkjente merkesnitt i Nordland

Retningslinjene med godkjente merkesnitt oversendes reindriftsstyret til godkjenning.

Bakgrunn

Merkenemnda har i oktober 2016 vedtatt et forslag til utfyllende retningslinjer for utforming av reinmerker i Nordland reinbeiteområde.

Retningslinjene har vært på høring hos alle myndige reineiere i Nordland som har reinmerke og tilhører en siidaandel (er oppført i melding om reindrift). Høringsperioden var ca. 2 måneder. Merkenemnda har ikke mottatt noen høringsuttalelser. Det betyr at merkenemnda ikke har noen høringsinnspill å ta hensyn til.

Merkenemndas leder og sekretær har deltatt på et seminar i Tråante 2017 som klagenemnda arrangerte. Klagenemnda tok opp forslagene til retningslinjer for Nordland, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag. Gjennomgangen på seminaret har gjort at Fylkesmannen foreslår noen endringer i retningslinjene. I tillegg har vi sett på de vedtatte retningslinjene for Vest-Finnmark som er godkjent av reindrifststyret. Vi har tatt utgangspunkt i noen formuleringer der. Endringene medfører ikke store endringer i selve innholdet, men går mest på struktur. Det er også gjort noen endringer for å få et mer presist språk.

Den største endringen er at retningslinjene ikke er uttømmende (ikke dekker alt). Dette gir rom for merkenemndas merkeskjønn.

Følgende endringer i innhold og struktur er gjort:

- Merkesnitt blir omtalt i et eget punkt, ikke under punktet «definisjoner».
- Den sørsamiske merketradisjonen speilvendte øre (mollehtbieljje) er ført opp som et eget punkt under «unntak fra grunnprinsippet».
- Formuleringer som uttrykker en rettighet, er strøket. Det gjelder bl.a. samtykke fra arvinger eller etterkommere ved overføring av merker. Dette er innarbeidet praksis som merkenemnda uansett legger til grunn. Slike krav uttrykker en rettighet og passer bedre i de reglene LMD har hjemmel i reindrifstloven til å utarbeide.
- Retningslinjene presiserer at nye merker skal være utledet fra merketyper i det reinbeitedistriktet der merket skal brukes. Dette var med i det tidligere utkastet, men var ikke klart nok formulert.
- Retningslinjene åpner for at merkenemnda i større grad kan bruke skjønnets sitt. Formuleringer som «skal bevare» og «skal ivareta» er endret til «skal søke å bevare» og «skal søke å ivareta». Dette er også i samsvar med reindrifstlovens formuleringer.
- Det er tatt inn et eget punkt på slutten om «forbehold». Dette er etter mønster av de godkjente retningslinjene for Vest-Finnmark. Det nye punktet presiserer at retningslinjene ikke er uttømmende.
- Avtegning av merkesnitt med beskrivelse er tatt med som et eget vedlegg til retningslinjene. Dette er etter mønster av godkjente retningslinjer for Vest-Finnmark.
- Paragraftegnet (§) er fjernet. Retningslinjene er nå satt opp i punkter.
- Definisjoner av familie, familiemedlemmer m.m. er fjernet. Definisjonene framgår av forarbeidene til loven.

Grunnlaget for avgjørelsen

Merkenemnda har etter reindrifstloven § 38 ansvaret for å godkjenne reinmerker før de tas i bruk i reinbeiteområdet. Nemnda skal under hensyn til en velordnet reindrift søke å bevare tradisjonell bruk og utforming av reinmerker. Blant annet skal tradisjonelle familiemerker søkes bevart for familien. Videre skal merkenemnda påse at merket ikke har en slik utforming at forveksling eller misbruk kan finne sted. Dersom et merke har en slik utforming, kan det slettes.

Reindrifftsloven legger altså til rette for å utarbeide utfyllende retningslinjer. Alle merkenemndene i Norge skal gjøre det for sine områder. Reindrifftsstyret må godkjenne retningslinjene.

I forarbeidene til reindrifftsloven er dette omtalt i NOU 2001:35 punkt 9.4.2.1:

«Det er imidlertid ikke utarbeidet utfyllende retningslinjer som skulle klargjøre eventuelle uklarheter som er knyttet til denne bestemmelsen. Det finnes ikke føringer i lovteksten for hvordan begrepene «tradisjonell bruk og utforming av reinmerker» og «tradisjonelle familiemerker» nærmere bestemt skal forstås. Disse begrepene har langt ifra et selvnlysende innhold. Det er også nødvendig med føringer på hvilke tolkningsmomenter som skal vektlegges ved en avveining av tradisjonell bruk og utforming av reinmerker mot «hensynet til en velordnet reindrift». Dette har vært overlatt til merkenemndenes frie skjønn, men det er nødvendig med føringer som sikrer likebehandling av søknader og lik forståelse av reglene i de forskjellige merkenemndene.»

I denne saken vil NOU 2001:35 heretter bli omtalt som «forarbeidene til loven».

Retningslinjene skal gi veiledning om merkeskjønnet. De skal sikre mest mulig lik behandling av søknader og forståelse av reglene. Forarbeidene viser til at retningslinjene skal «klargjøre eventuelle uklarheter» i reindrifftslovens § 38. Det gjelder blant annet hva som ligger begrepene «tradisjonell bruk og utforming av reinmerker» og «tradisjonelle familiemerker». Det omfatter også hva som bør vektlegges når merkenemnda avveier «tradisjonell bruk og utforming av reinmerker» mot «hensynet til en velordnet reindrift».

Landbruks- og matdepartementet (LMD) kan vedta nærmere regler for saksbehandling i merkenemnda. LMD kan også gi nærmere regler om merking av rein, registrering av reinmerker, overføring og sletting av reinmerker som ikke er i bruk. De utfyllende retningslinjene skal derfor ikke inneholde slike regler som departementet har hjemmel til å fastsette.

Landbruksdirektoratet har i saksbehandlingen til klagenemnda beskrevet forskjellen mellom forskrift og retningslinjer. Hovedforskjellen er at punkter som har karakter av å være rettigheter og plikter, ikke skal være med i retningslinjene.

Vurdering

Her følger nærmere beskrivelse av de ulike punktene i retningslinjene slik de foreligger etter at de er omarbeidet.

Merknader til punkt 1 Myndighet

Det er ikke gjort endringer i dette punktet sammenlignet med høringsutkastet.

Første ledd beskriver merkenemndas myndighet. De utfyllende retningslinjene må godkjennes av Reindrifftsstyret.

Andre og tredje ledd beskriver hvilke hensyn merkenemnda skal vektlegge ved utforming og godkjenning av merker slik det framgår av reindriftsloven.

Fjerde ledd slår fast at når et omsøkt merke vurderes, skal merkeskjønnet være likt (det samme) for eksisterende merker i Norge og i tilstøtende områder i Sverige. Det betyr at merker i Norge og Sverige som påvirker reindriften i Nordland, skal vektlegges på samme måte ved utøvelsen av merkeskjønnet. Dette skyldes at reindriften i Nordland er del av den grenseoverskridende reindriften mellom Norge og Sverige. Det er kontakt og sammenblandinger på tvers av landegrensen. Alle reinmerker som er del av den grenseoverskridende reindriften, vil gjensidig påvirke hverandre uavhengig av hvilken side av grensen reinen og merkene tilhører. Hensikten er å ha et velfungerende merkesystem som gir grunnlag for en velordnet reindrift også på tvers av riksgrensen.

Dette er også en innarbeidet praksis i merkenemndas behandling av reinmerker i Nordland. Formuleringen i retningslinjene er derfor en bekreftelse av etablert praksis. Dette støttes også opp gjennom reindriftslovens § 39 første ledd. Der fremgår det at kunngjøring av merker også skal skje i Sverige

Femte ledd beskriver hvilke varianter av merketradisjoner som finns i Nordland. Det finns sørsamiske, lulesamiske og nordsamiske merketradisjoner. Samtidig framgår det at det er varianter innenfor dem. Som eksempel kan nevnes de nordsamiske merketradisjonene. I Nordland finnes det merketradisjoner og merkebegrep fra Karesuando-området, Kautokeino og Karasjok. Merkenemnda skal søke å ivareta de ulike merketradisjonene ved godkjenningen av merker.

Merknader til punkt 2 Definisjoner

I tidligere utkast var også «merkesnitt» omtalt under definisjoner. Merkesnittene er nå skilt ut i et eget vedlegg.

Det er ellers ingen større endringer av punkt 2. Punktet definerer begrep som brukes ved vurderingen av nye merker. Hvorfor det er nødvendig med definisjoner, er omtalt i forarbeidene til reindriftsloven.

I forarbeidene kap. 9.4.2.1 omtales ulike begrepene og behovet for regler om bruken. Blant annet står det at det er behov for regler

«som gjør det mulig å vurdere hva som er avledninger og avvik fra familiens hovedsnitt (mearkaoalli) / tilleggssnitt (rievdadus), hva som er familiens hovedsnitt, og hvilke endringer i tilleggssnitt som også endrer hovedsnittet eller hovedinntrykket av merket. Dette vil tydeliggjøre hvilke momenter som tillegges vekt og som betraktes som relevante eller irrelevante for likebehandling av søknader. I tillegg vil dette synliggjøre den historiske konteksten for reinmerker og bevisstheten om at reinmerkens kulturhistorie har en egenverdi i seg selv.

En kulturhistorisk lokalisering av reinmerker vil legge føringer på hvilke tolkningsmomenter som skal vektlegges ved en avveining av tradisjonell bruk og utforming av reinmerker mot «hensynet til en velordnet reindrift». Dette vil kunne motvirke en ukritisk innføring av nye merkesnitt (merkesnitt fra andre samiske reindriftsområder), og eventuelt klargjøre beslutningsgrunnlaget for å fravike kravet om

kontinuitet i mearkaoalli (hovedsnitt) ved dokumentasjon på at kombinasjonsmuligheten for tilleggssnitt i tilknytning til en bestemt mearkaoalli er oppbrukt.»

Dette forklarer noen problemstillinger i utøvelsen av merkeskjønnet. Det forklarer også hvorfor det er viktig å se sammenhengen mellom de ulike begrepene. Punktet handler også om hvordan nye merker blir til. Definisjonene er stort sett lik forslagene fra de andre merkenemndene.

Punkt 2.1:

Grunnmerket (Vuodđomearka/Vuodomearka/Maadthmierhke, Staeriesmierhke) regnes som det opprinnelige merket som er karakteristisk for den enkelte slekt. Familiemerker er karakteristisk for den enkelte familie. Familiens merketype stammer fra slektas grunnmerke. Fra grunnmerket blir familiens merketype/mearkaoalli utledet.

Punkt 2.2:

Merketype/mearkaoalli er utledet fra grunnmerket. Den videreføres ved at hovedsnitt og bisnitt til hovedsnitt er bevart. Bisnitt tilført innenfor de bevarte snittene former merketypens særegne hovedtrekk. Ulike merker med samme merketype vil derfor vise et «slektskap» som skyldes at de har utgangspunkt i et grunnmerke.

Punkt 2.3:

Merkebasis/mearkavuodđu er merkets særegenhet med de bisnitt som danner forskjellen mellom grunnmerkene innenfor samme merketype/mearkaoalli. Det er dette som gjør det mulig å skille merker av samme merketype fra hverandre.

Nye merker blir til når barn får utledet snittendringer fra én av foreldrenes merke. Dette framgår også under grunnprinsippet i merkeskjønnet.

Punkt 2.4 omhandler en spesiell sørsamisk merketradisjon (mollethbieljje/molsethbieljje), forståelsen av denne og hvordan den oppstår. Denne tradisjonen er omtalt nærmere under *punkt 5.1* og under merknadene til § punkt 5.1.

Merkesignatur (Mearkenmálle/Styyle) er omtalt i *punkt 2.5*. Det forstås som den personlige signaturen til den personen som utfører merkingen. Denne kan variere mellom personer og familier. Dette er også årsaken til at en reineier kan se om det er en annen person enn han/hun selv som har merket hans/hennes rein.

Merkesignaturen kan variere etter hvor komplisert et reinmerke er. Et merke med mange snitt vil naturlig føre til at snittene blir mindre. Er det få snitt på øret, kan de utformes større enn på et merke med mange snitt.

Punkt 2.5 er med fordi merkenemnda skal være oppmerksom på ulike merkesignaturer. Alle snitt må kunne identifiseres av andre som de bestemte snittene de er ment å være. Derfor er det viktig at alle merkesøknader inneholder den samiske beskrivelsen av merket.

Merkesignatur er også omtalt i forarbeidene til loven, under 9.4.2.1. Her framgår det:

«Innenfor rammene av de tradisjonelle snittene vil hver person utvikle en individuell måte å utforme snittene på (merkenmálle). Den særegne måten å skjære snittene på, vil fungere som en signatur, som kan gjøre det lettere å identifisere eierforholdet til rein

og hvem som har merket reinen. Rommet for den særegne måten å utforme snittene på er begrenset av at snittene må kunne identifiseres av andre som bestemte snitt.»

For mange reineiere er det viktig å holde på merkesignaturen. Det skyldes at familien kan ha utviklet sin egen signatur gjennom plasseringen av snittene og utformingen av dem. Et eksempel på en kjent merkesignatur i Nordland er «Kuhmunen-skivdnji». Den er knyttet til hvordan familien Kuhmunen utformer snittet «skivdnji ovddal ja sárggaldat skivnnji sisa».

Merknader til punkt 3 Merkesnitt

Dette er nå blitt et eget punkt etter anbefaling fra klagenemnda. Det er ingen endringer i innholdet.

Punkt 3 definerer hva som menes med de ulike snittypene og snittkombinasjonene.

Punkt 3.1:

Hovedsnitt (Váldosánit/Vuodosargge) er det snittet som er mest dominerende på øret. Det skaper hovedinntrykket og er lett å se. Vanligvis er hovedsnittet større enn andre snitt (bisnitt).

Punkt 3.2:

Merkenemnda har på forrige møte kommet fram til at «hovedsnitt med kombinasjoner» regnes i Nordland på linje med «hovedsnitt». «Hovedsnitt med kombinasjoner» består vanligvis av et enkelt hovedsnitt med tilleggssnitt i hovedsnittet som gir hovedsnittet et annet uttrykk.

Eksempel:

namhpe/náhpa/nahppa/gaskat/rastá (hovedsnitt) kontra namhpe jih tjoelte/tjoallda/gaskat ja guokte luddestaga gaskat sisa/hirri rastá.(hovedsnitt med kombinasjoner).

I Nordland er det også vanlig å regne enkelte kombinasjonssnitt som hovedsnitt. Dette er mindre snitt (bisnitt) satt sammen i en spesiell kombinasjon som har en egen beskrivelse.

Eksempel:

krosseth/ruossa biehke/biekki ovddal manjil.

Det er presisert at disse regnes som hovedsnitt når øret mangler det tradisjonelle hovedsnittet.

Punkt 3.3:

Bisnitt (Smávvá sánit/Duoddesargge) er snitt som vanligvis er mindre enn hovedsnittet og mindre dominerende. Disse snittene kommer i tillegg til hovedsnitt/hovedsnitt med kombinasjoner.

Punkt 3.4 omtaler begrepet tilleggssnitt (Rievdadus/Eredum-mearka/Jyørehtasse).

Dette er definert som et snitt som kommer i tillegg til et grunnmerke/opprinnelig merke. Det grunnleggende er at tilleggssnittet plasseres på en selvstendig plass på øret, slik at det opprinnelige merket er lett å identifisere også for utenforstående.

Tradisjonelt er det brukt for å markere dannelsen av et nytt merke i familien. Tilleggssnitt har fra gammelt av også blitt brukt for å markere eierskifte ved kjøp og salg, ved arv av rein eller når merket rein gis som gave til en annen person. Vi kjenner ikke til at denne tradisjonen brukes i dag utenom dannelsen av et nytt merke. I dag er det vanlig å bruke klips og/eller halsklave hvis det dreier seg om kjøp, salg, arv eller gave.

Merknader til punkt 4 Grunnprinsippet i merkeskjønnet

Punkt 4.1 – 4.5 beskriver grunnprinsippet i merkeskjønnet. Grunnprinsippet er grunnlaget for hvordan nye merker i Nordland blir til, og hvordan merkenemnda skal vurdere det ved behandlingen. Med merkeskjønnet menes den helhetlige merkefaglige vurderingen av et merke i forhold til andre merker, merketradisjoner, familiemerker, merkesnitt, merkekulturell tilhørighet, geografisk tilhørighet/reinbeitedistrikt, risiko for sammenblandinger og eventuell fare for misbruk.

Det er gjort noen endringer sammenlignet med høringsutkastet. Endringene tar sikte på å gi klarere formuleringer av grunnprinsippet.

Grunnprinsippet

Grunnprinsippet bygger på at nye merker skal søke å følge merketradisjoner og merkebilder som er karakteristisk for familien og slekta. Videre bygger det på at nye merker utledes fra foreldrene. Nye merker skal være tilknyttet det reinbeitedistriktet der merket skal brukes. Dette følger naturlig når et barn får utledet sitt merke fra en av foreldrene i distriktet.

Merkesøknad fra en person som ikke har foreldremerke i det reinbeitedistriktet merket søkes til, vil ikke kunne behandles etter grunnprinsippet. Da må søknaden behandles etter «unntak fra grunnprinsippet», punkt 5.

Det er viktig å være oppmerksom sammenhengen mellom utformingen av familiemerker og individuelle merker. Det står omtalt i forarbeidene til loven:

«Denne sammenhengen mellom utformingen av familie- og individuelle merker bidrar til oversiktlige forhold med hensyn til merkenes og eiernes siida- og områdetilhørighet. Det vil imidlertid kunne by på problemer at identiske mearkaoalli beholdes av flere slektsgrener som etter hvert befinner seg på flere ulike siida-områder innenfor den nære sfære. Dette vil kunne skape uoversiktlige forhold med svært like merker som tilhører ulike siidaer. Forholdet mellom personer som tilhører ulike siidaer og som har svært like reinmerker betegnes som mearkaránná (merkenabo). Utformingen av nye merker vil alltid måtte være en fortløpende tilpasning til andre merker i regionen med en markering av avstand til disse.»

Om store likheter står det følgende under samme punkt:

«En for stor likhet i merker vil kunne skape så store praktiske problemer for identifisering av eierforholdet til den enkelte rein at dette må gjennomføres som kontroll ved njávkan (beføling med fingrene).»

De overnevnte forhold kan bli viktig tema når merkenemnda skal vurdere søknader om nye merker med utgangspunkt i grunnprinsippet, forholdet til eksisterende merketyper i distriktet og forholdet til eventuelle merkenaboer med samme merketype.

Ektefelle/samboer som selv ikke har rett til reinmerke etter reindrifstlovens § 32 første og annet ledd, utleder sitt merke fra ektefelle/samboer, dvs. den reindrifstretten utledes fra.

Merkenemnda skal også være oppmerksom på ulike merkesignaturer ved godkjenning av reinmerker.

Merkenemnda legger videre til grunn at ikke mer enn 1/3 av øret skjæres bort ved merking.

Når det gjelder utforming av merker, er det sannsynlig at det tas inn i reglene som LMD skal utarbeide. Likevel gis det her en nærmere gjennomgang av den etablerte praksisen med ikke å skjære bort mer enn 1/3 av øret.

Det er en uskreven regel i reindrifta i Nordland at man ikke skal skjære bort mer enn 1/3 av øret når man merker en rein. I praksis betyr det at hvis det er få snitt, vil snittene bli større. Ved mange snitt, er det ikke plass til å skjære snittene like store. Det er vanlig at man ikke skal merke for stort og grovt, bl.a. av dyrevern hensyn og av hensyn til hørselen til reinen.

I forarbeidene til reindrifstloven pkt. 9.4.2.1 har reindrifstlovutvalget en beskrivelse av hvordan et merke bør være:

«Et reinmerke bør ideelt være klart (čielggas), tydelig (šearus) og holdbart (doallevaš), samtidig som merket ikke bør være grovt (hubat). Om et merke innfrir disse kravene, er avhengig av hvordan det aktuelle merket avtegner seg i forhold til det eksisterende nettverket av reinmerker i regionen. Et reinmerkes klarhet, tydelighet og holdbarhet gir seg av de omkringliggende merkenes form og praktisk utforming (merkenmålle).»

Begrepet «hubat» er et nordsamisk begrep knyttet til et merke som er utformet stort og grovt. Det finnes tilsvarende begrep i andre samiske språk.

Generelt om misbruk og ommerking

Reindrifstlovens § 35 sier klart at ommerking ikke er tillatt. Dette straffes etter reglene i straffeloven kapittel 24. Dette er altså så viktig at det har en egen bestemmelse i loven.

I forarbeidet til loven er ommerking omtalt i kapittel 9.4.4. Her står det følgende:

«Utvalget foreslår at det sies uttrykkelig i loven at ommerking ikke er tillatt, se utkastet § 7-9. Med ommerking menes her alle former for skjæring i allerede eksisterende snitt i øret. Ommerking er for så vidt et kjent fenomen, men det har tradisjonelt ikke vært en akseptert fremgangsmåte for å markere endret eierforhold til rein. Årsaken er åpenbar. Ommerking skaper uoversiktlige forhold og åpner for misbruk og ulovligheter. Det forholdet at ommerking er lett å oppdage og få konstatert ved at ny hårvekst på snitt som er ommerket ofte antar en annen fargenyanse enn det opprinnelige, har en viktig preventiv virkning. Det taler sterkt for at ommerking ikke kan tillates.»

I merknaden til selve lovbestemmelsen står videre:

«Vi har i dag ingen regel om ommerking. Men utvalget finner det nødvendig å presisere at ommerking ikke er tillatt. Skjer det en endring av eierforholdet til rein, må det markeres med tilleggssnitt. Det er ønskelig å ha en uttrykkelig bestemmelse i loven om at rettsstridig ommerking straffes som tyveri.»

Merkenemnda kan i enkelte tilfeller være nødt til å vurdere muligheter for ommerking, selv om det er en ulovlig og straffbar handling. Dette er ikke bare en lovregel, men er også sterkt innarbeidet i holdningene hos de fleste reindriftssamer.

Ommerking av rein vil ofte komme i konflikt med den uskrevne regelen om ikke å fjerne mer enn 1/3 av øret ved merking. Erfarne merkekjennere er dessuten i stand til å se om et reinøre er påført nye snitt i forhold til de opprinnelige snittene.

Merknader til punkt 5 Unntak fra grunnprinsippet

Dette punktet sier at merkenemnda kan vurdere unntak fra grunnprinsippet på visse vilkår. Unntaksvilkårene er beskrevet i egne punkter. Her er det gjort noen endringer som skal få klart fram hva som menes med unntakene.

Merkesøknad fra en person som ikke har foreldremerke i reinbeitedistriktet, må behandles etter punkt 5.

Av *punkt 5 a* framgår det at slike merker skal avledes fra merketype i samme siida eller reinbeitedistrikt. Det skyldes at det ikke bør registreres merker som bryter helt med merketyperne i det aktuelle reinbeitedistriktet. Årsaken er at merketyperne i et reinbeitedistrikt inngår i et merkefellesskap i forhold til nabo-distrikter og/eller nabosamebyer. Hele merkesystemet i et slikt område har blitt utformet over tid. Merketyperne i de ulike distriktene/samebyene kan skilles fra hverandre. Ved å holde seg til eksisterende merketyper i distriktet, sikrer man at et nytt merke «passer inn» i et større merkesystem i forhold til naboer.

Dette er i tråd med forarbeidene til loven, jf.:

«En kulturhistorisk lokalisering av reinmerker vil legge føringer på hvilke tolkningsmomenter som skal vektlegges ved en avveining av tradisjonell bruk og utforming av reinmerker mot «hensynet til en velordnet reindrift». Dette vil kunne motvirke en ukritisk innføring av nye merkesnitt (merkesnitt fra andre samiske reindriftsområder), og eventuelt klargjøre beslutningsgrunnlaget for å fravike kravet om kontinuitet i mearkaoalli (hovedsnitt) ved dokumentasjon på at kombinasjonsmuligheten for tilleggssnitt i tilknytning til en bestemt mearkaoalli er oppbrukt.»

Punkt 5 b slår fast at en person kan overføre eget merke til en annen person i familien eller slekta i det samme reinbeitedistriktet der merket har vært brukt.

Punkt 5 c omhandler merker som er registrert eller har vært registrert på søkers slekt, men som har stått ledig/ubrukt i reinbeitedistriktet. Her er det et unntakspunkt som er fjernet i forhold til tidligere. Punktet lyder nå:

«Merket er registrert eller har vært registrert på søkers slekt i reinbeitedistriktet og stått ubrukt/ledig.»

Forutsetningen om at «tidligere eier eller vedkommendes arvinger må samtykke i dette», er fjernet.

Årsaken til at det er fjernet, er at retningslinjene ikke skal uttrykke rettigheter eller plikter. Dette hører dessuten til under de regler LMD har hjemmel til å utarbeide. Dette er likevel en innarbeidet praksis ved godkjenning av slike merker, både i Nordland og i de andre reinbeiteområdene.

Praksisen om at tidligere eier eller vedkommendes etterkommere må samtykke, er at merketype (mearkkaolli) er nært knyttet til familien. Praksisen skal sikre at et familiemerke (selv om det er ledig), ikke går ut av familien uten at tidligere eier eller vedkommendes etterkommere samtykker i dette.

I forarbeidene står det under kap. 9.4.2.1 følgende om dette:

«En spesiell stilling har de såkalte tradisjonelt nedarvede familiemerker, dvs. merker som uforandret har blitt overført fra tidligere generasjoner innenfor nær familie. Disse representerer en slektsmessig kontinuitet i reindriften. Og det er en horisont av slike merker som også gjør det mulig for reineiere å identifisere både sin likhet med andre reineiere og sin særegenhet som individuell reineier. Det er mot en bakgrunn av nedarvede familiemerker at den enkeltes selvidentifisering og forbindelseslinjer med andre reineiere kan uttrykkes. I den forstand oppbeholder disse merkene en ikonisert kollektiv hukommelse og utgjør et konkret uttrykk for kontinuiteten i kollektivt opparbeidete erfaringer og velsignelser. En overføring av disse merkene til personer utenfor den nære slekt uten de berørtes samtykke, utgjør mot en slik bakgrunn en svekkelse av reindriften grunnlag for identifisering av historisk kontinuitet og diskontinuitet.»

Det kan selvsagt være et tolkingsspørsmål hva som ligger i at et familiemerke «står ledig». I Nordland er det en utbredt oppfatning at et familiemerke ikke kan videreføres til en hvilken som helst annen person. Dette gjelder også om merket er «ledig», dvs. at den tidligere eier har avgått med døden eller har fått et nytt merke. I forarbeidene til reindriftenloven (kap. 9.4.2.1) er dette omtalt som noe spesielt i «sørområdene». Det står:

«Det er også nødvendig å lage regler for forvaltning av det som i sørområdene kalles for tradisjonelt nedarvede familiemerker, som gjør det mulig å stille disse merkene i bero for arvingene i en tidsavgrenset periode også etter at det ikke lenger finnes rein i det aktuelle merket»

I Nordland finnes det familiemerker som lenge har stått «ubrukt» etter personer som har avgått ved døden. Etter det Fylkesmannen kjenner til, blir dette ikke oppfattet som noe problem for de familiene det gjelder. De kjenner godt til hvilke merker det er snakk om. For Fylkesmannen har dette heller ikke skapt noen spesielle utfordringer.

Punkt 5.1 omtaler begrepet «speilvendt øre» som er en sørsamisk tradisjon. Etter anbefaling fra klagenemnda er det nå tatt inn som et unntak fra grunnprinsippet.

Tradisjonen er nært knyttet til enkeltpersoner i en familie. Etter sørsamisk merketradisjon skal et merke som er omvendt/speilvendt av et annet merke, holdes innenfor familien.

I boka «Mierhkh» om sørsamiske merketradisjoner, er dette beskrevet på følgende måte:

«Det har vært vanlig at man innen samme familie kan ha reinmerker hvor venstre og høyre øre er speilvendt av hverandre. Noen merker har fulgt hverandre slik fra generasjon til generasjon, og det er sagt at slike merker skal følges ad.»

Det er i boka gjengitt et eksempel på dette ved illustrasjon av to merker som tilhører far og sønn i Trollheimen sijte. I eksemplet har faren staeriesmïerhke (hovedmerke/opprinnelig merke), mens sønnen har mollehtbieljje (omvendt øre).

I boka beskrives tradisjonen videre slik:

««Omvendt øre», reinmerke som er speilvendt til hovedmerket. Det har vært vanlig, og er det fortsatt i dag, at man innen samme familie kan ha reinmerker hvor det ene merkets høyre øre er det andre merkets venstre øre, og omvendt at venstre øre er identisk med det andre merkets høyre øre. Noen av reinmerkene har fulgt hverandre slik fra generasjon til generasjon, og det ble sagt at disse merkene skulle følge hverandre. I andre tilfeller er det grunn til å anta at slike merker med tiden har kommet bort fra hverandre ved ekteskap, flytting til andre distrikter/samebyer eller liknende.»

Kilde: Mierhkh, utgitt i oktober 2011 av Aajege (Saemien giele- jih maehtoejarnge)

I tilfeller der det er snakk om to merker som følger hverandre (staeriesmïerhke og mollehtbieljje), er det viktig at familien er enig om bruken. Tradisjonen er basert på tillit mellom de to merkeeeierne. Merkeutformingene er slik at det kan oppstå forvekslinger av ørene. Skjer det feilmerkinger, er det enklere å rette opp internt i en familie som har akseptert risikoen og etterlevd tradisjonen med staeriesmïerhke og mollehtbieljje som følger hverandre.

I noen familier praktiseres dette så strengt at det kreves aksept fra eieren av det opprinnelige merket (staeriesmïerhke) om og eventuelt hvem som skal få bruke mollehtbieljje. Dette er årsaken til at slike merker brukes av nære familiemedlemmer eller slektninger.

Merkenemnda for Nordland har praktisert denne tradisjonen strengt. Mollehtbieljje/speilvendt øre kan ikke registreres uten at eier eller arvinger etter eier av det opprinnelige merket godkjenner det.

Det er her foreslått at merkenemndas praktisering får følgende formulering:
«Merkenemnda vil søke å bevare tradisjonen med speilvendt øre/mollehtbieljje for de som holder denne tradisjonen i hevd.»

Denne formuleringen gir rom for at merkenemnda kan utøve skjønn der denne tradisjonen holdes i hevd.

Merknader til punkt 6 Forbehold

Dette er et nytt punkt og er utformet etter mal fra retningslinjene for Vest-Finnmark. Det tas med for å understreke at retningslinjene ikke er uttømmende. De beskriver ikke alle eventualiteter.

Punktet er også med for å understreke at merkenemnda må ha rom for å utøve skjønn. Det er mange hensyn som skal ivaretas. Merkeskjønnet omfatter den helhetlige merkefaglige vurderingen av et merke i forhold til andre merker, merketradisjoner, familiemerker, merkesnitt, merkekulturell tilhørighet, geografisk tilhørighet/reinbeitedistrikt, risiko for sammenblandinger og eventuell fare for misbruk. Hva merkenemnda til slutt vektlegger, er en helhetsvurdering som er vanskelig å dekke fullt ut i retningslinjene.

Merkenemnda består av reineiere med reindriftsfaglig og merkefaglig kompetanse. Denne kompetansen er helt nødvendig for å utøve skjønnet. Retningslinjene dekker mange av spørsmålene merkenemnda må ta stilling til. Sammen med merkenemndas kompetanse og eventuelle nye regler fra LMD, vil retningslinjene være et godt redskap for å utføre merkenemndas oppgaver.

Merknader til vedlegg

Som vedlegg til retningslinjene følger en oversikt over hovedsnitt, hovedsnitt med kombinasjoner og bisnitt som brukes i Nordland. Her er det ingen endringer sammenlignet med høringsforslaget.

Merkenemnda har spesielt vurdert om snittet «gåavoeh snijre» skal være med i oversikten over snitt. I oversikten har merkenemnda valgt å utelate dette snittet ettersom det ikke er vanlig i Nordland. Det finnes bare ett merke i Nordland som er registrert med gåavoeh snijre». Etter de foreslåtte retningslinjene kan det bestemte merket videreføres ved overføring av merket, jf. punkt 5 b eller eventuelt c. Dette kan også gjelde andre merker uten at det er nærmere omtalt her.

Klagenemnda har bedt merkenemnda vurdere om snittet «luddestat» i ørespissen er et hovedsnitt. Ut fra de merkene som er registrert i Nordland, har merkenemnda kommet fram til at snittet sloeptje/slieptje/liekči /luddestat er et hovedsnitt i Nordland. Snittet er derfor definert som et hovedsnitt i vedlegget.

Snittet «kruhkje» er et eget snitt i sørsamisk område. I oversikten har det fått flere typer utforming, plassering og størrelse. Snittet kan utformes større eller mindre, avhengig av om det er få eller flere bisnitt i tillegg. Utformingen av snittet kruhkje er avhengig av merketradisjoner og merkesignatur.

Dette kan også gjelde andre snitt uten at det er spesifisert her. Blant annet er det mulig å velge plassering av enkelte bisnitt nært «rota» på øret, midt på eller nærmere ørespissen. Dette har til en viss grad sammenheng med merkesignatur hos merkeieren.

Konklusjon

Forslag til utfyllende retningslinjer legges herved fram for merkenemnda til behandling.

Det er foretatt noen endringer i forhold til det utkastet som har vært på høring. Den viktigste endringen er at retningslinjene gir større rom for merkenemndas faglige skjønn. Retningslinjene er derfor ikke uttømmende. Det er ikke en så stor endring at det

trenger en ny høringsrunde. Det kunne derimot vært nødvendig med ny høring dersom retningslinjene ble innskjerpet i forhold til høringsutkastet.

Det er også foretatt noen endringer i strukturen etter anbefaling fra klagenemnda.

Klageadgang

Dette vedtaket er ikke et endelig vedtak og kan derfor ikke påklages. Det er reindriftsstyret som skal godkjenne retningslinjene.

Vedlagt:

Utfyllende retningslinjer for utforming av reinmerker i Nordland reinbeiteområde

Utfyllende retningslinjer for utforming av reinmerker i Nordland reinbeiteområde

Fastsatt av merkenemnda for Nordland DD.MM.2017. Godkjent av Reindrifststyret (DDMMÅÅ), sak XX/YY med hjemmel i § 38 sjettede ledd i reindrifstloven av 15. juni 2007.

1 Myndighet

Merkenemnda kan vedta utfyllende retningslinjer for utforming av reinmerker med godkjenning fra reindrifststyret.

Merkenemnda skal, under ivaretagelse av hensynet til velordnet reindrift, søke å bevare tradisjonell bruk og utforming av reinmerker. Blant annet skal tradisjonelle familiemerker søkes bevart for familien.

Merkenemnda skal påse at omsøkte merker kan skilles fra andre merker, og at merker har en slik form at forveksling eller misbruk ikke kan finne sted.

Merkenemnda skal legge til grunn samme merkeskjønn for merker i Norge og i tilstøtende områder i Sverige.

I Nordland finnes det sørsamiske, lulesamiske og nordsamiske merketradisjoner med variasjoner innenfor disse. Merkenemnda skal søke å ivareta merketradisjonene ved godkjenning av merker.

2 Definisjoner

2.1. Grunnmerke/Vuodđomearka/Vuodomearka/Maadthmierhke, Staeriesmierhke
Opprinnelige merke uten endringer. Familiens merketype/mearkaoalli utledes fra grunnmerket.

2.2. Merketype/Mearkaoalli
Hovedsnitt med bisnitt innenfor hovedsnitt som former merkets særegne hovedtrekk.

2.3. Merkebasis/Mearkavuodđu
Merkets særegenhet på bisnittnivå som danner forskjellen mellom grunnmerkene innenfor samme merketype/mearkaoalli.

2.4. Speilvendt øre/Mollethbieljje, Molsethbieljje
Dette er en spesiell sørsamisk tradisjon. Utgangspunktet er et grunnmerke (staeriesmierhke). Ørene er byttet om slik at merket blir speilvendt (høyre øre blir venstre øre, venstre øre blir høyre øre).

2.5. Merkesignatur/Mearkenmálle/Styyle
Merkesignaturen hos den enkelte person som skjærer snitt i øret. Merkesignaturen kan variere i utforming og plassering av snitt.

3 Merkesnitt

3.1. Hovedsnitt/Váldosánit/Vuodosargge
Snitt som skaper hovedinntrykket og er lett å se på reinøret. Eksempel: skaarja/skarja/guobir, snijre/skivnnje/skivdnji, sloeptje/slieptje/liekče/luddestat, namhpe/náhpa/nahppa/gaskat, kruehkie, gieška, hoanka, m. fl.

3.1.2. Hovedsnitt med snittkombinasjoner
Hovedsnitt med tilleggssnitt i hovedsnittet regnes som hovedsnitt. Eksempel: namhpe jih tjoelte/tjoallda/gaskat ja guokte luddestaga gaskat sisa/hirri rastá

Enkelte kombinasjoner av snitt regnes som hovedsnitt når det mangler annet hovedsnitt. Disse kombinasjonene er: raajes/ájdaras, vitnjeluktie, krossedh/ruossa biehke/biekki ovddal manjil, gøøkte krossedh/niellja biehke/ráideras

3.2. Bisnitt/Smávvá sánit/Duoddesargge

Snitt som kommer i tillegg til hovedsnitt og som vanligvis er mindre enn hovedsnitt. Eksempel: tsiehkje/biehkke/ceahkes, raejkje/rájgge/ráigi, saerkje/tjehkkes/sárggalat, voelesth/vaknja/vajastak/vatnja m. fl.

3.3. Tilleggssnitt/Rievdadus/Eredum-mearka/Jyørehtasse

Tilleggssnitt til grunnmerke/opprinnelig merke.

4 Grunnprinsippet for merkeskjønnet

4.1. Nye merker skal søke å følge merketradisjoner og merkebilder som er karakteristisk for familien/slekta.

4.2. Grunnprinsippet i merkeskjønnet er at reinmerke til barn utledes fra én foreldres reinmerke i det aktuelle reinbeitedistriktet. Utledningen skal gjøres slik at den ene forelderens hovedsnitt beholdes og endringen gjøres med bisnitt.

4.3. Ektefelle/samboer som selv ikke har rett til reinmerke etter reindrifstlovens § 32 første og annet ledd, utleder sitt merke fra ektefellens/samboerens reinmerke.

4.4. Merkesignaturen kan variere mellom enkeltpersoner, familier og reinbeitedistrikt. Ved godkjenning av nye merker skal merkenemnda være oppmerksom på ulike merkesignaturer.

4.5. Ved godkjenning av reinmerker legger merkenemnda til grunn at ikke mer enn 1/3 av øret skjæres bort ved påføring av snittene.

5 Unntak fra grunnprinsippet

Merkenemnda kan vurdere unntak fra grunnprinsippet under følgende vilkår:

- a. Omsøkte merke er avledet fra en merketype/mearkaoalli i samme siida eller reinbeitedistrikt.
- b. En person kan overføre eget merke til en annen person innenfor familien og/eller slekta i samme reinbeitedistrikt som merket har vært brukt.
- c. Merket er registrert eller har vært registrert på søkers slekt i reinbeitedistriktet og stått ubrukt/ledig.

5.1. Særskilt unntak i sørsamisk merketradisjon for speilvendt øre/mollehtbieljje

Speilvendte øre (mollehtbieljje) av et eksisterende merke er forbeholdt den opprinnelige merkeieier eller eventuelt vedkommendes etterkommere. Noen merker har fulgt hverandre slik fra generasjon til generasjon, og tradisjonen tilsier at slike merkes skal følge hverandre.

Merkenemnda vil søke å bevare tradisjonen med speilvendt øre/mollehtbieljje for de som holder denne tradisjonen i hevd.

6. Forbehold

Merkenemnda er gitt en vid faglig kompetanse for å ivareta merkesystemet, tradisjoner og nyanser. Av den grunn er retningslinjene ikke uttømmende.

8. Gyldighet

Retningslinjene er gyldig fra .....dato .... måned 2017

Vedlegg:

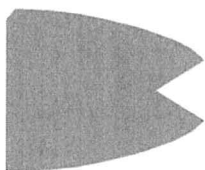
Hovedsnitt, hovedsnitt med kombinasjoner og bisnitt som kan brukes i Nordland

Hovedsnitt, hovedsnitt med kombinasjoner og bisnitt som kan brukes i Nordland

1. Hovedsnitt/Váldosánit/Vuoddosargge og hovedsnitt med kombinasjoner:

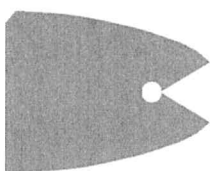
Følgende hovedsnitt og hovedsnitt med kombinasjoner er godkjent i Nordland reinbeiteområde:

- u -

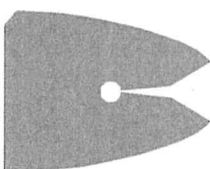
Skaarja/Skárjjá/Guobir

- uk- -

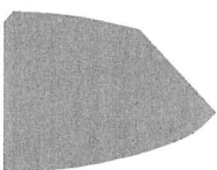
Skaarja jih raejkie/Skárjjá ja rájgge/Guobir ja ráigi

- ui -

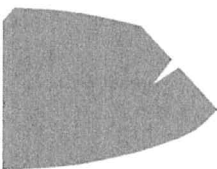
Guobir ja guohper sisa luddestat ja ráigi

- p -

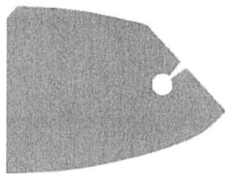
Snijre ávteldh/Doaresskivnnje ávdált/Skivdnji ovddal/Njávki

- ph -

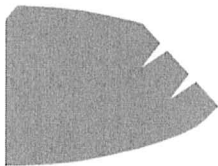
Snijre ávteldh jih saerkie snijren tjirrh/Doaresskivnnje ávdált ja tjáles /Skivdnji ovddal ja skivnnji sisa luddestat/Njávki ja njavkki sisa luddestat

- pi -

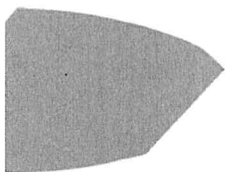
Snijre ávteldh jih raejkie-sloeptje snijren tjirrh/Doaresskivnnje ávdált ja rájgge-tjáles/Skivdnji ovddal ja skivnnje sisa luddestat ja ráigi

- phh -

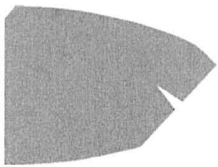
Snijre ávteldh jih guokte saerkieh snijren tjirrh/Doaresskivdnje ávdált ja guokte tjáles/Skivdnji ovddal ja skivnnji sisa guokte luddestaga/Hirre njávki

- q -

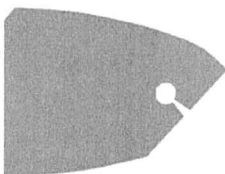
Snijre minngeldh/Doaresskivnnje manjelt/Skivdnji manjil

- qh -

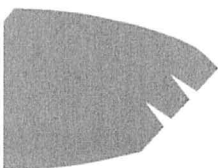
Snijre minngeldh jih saerkie snijren tjirrh/Doaresskivnnje manjelt ja tjáles /Skivdnji manjil ja skivnnji sisa luddestat

- qi -

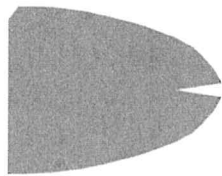
Snijre minngeldh jih raejkie-sloeptje snijren tjirrh/Doaresskivnnje manjelt ja rájgge-tjáles/Skivdnji manjil ja skivnnje sisa luddestat ja ráigi

- qhh -

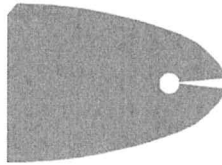
Snijre minngeldh jih guokte saerkieh snijren tjirrh/Doaresskivnnje manjelt ja guokte tjáles/Skivdnji manjil ja skivnnji sisa guokte luddestaga/Hirre skivdnji

- h -

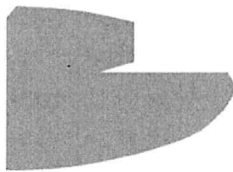
Sloeptje/Sliepttje/Liekči /Luddestat

- i -

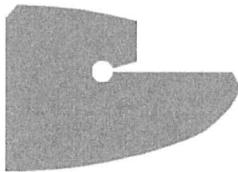
Sloeptje jih raejkie, raejkiesloeptje/Sliepttje ja rájgge /Liekči ja ráigi /Luddestat ja ráigi

nh - -

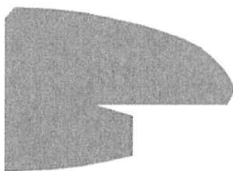
Sloeptje ávteldh áeniedamme/Slieptje ánahes ávdált

nhk - -

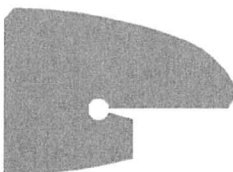
Raejkiesloeptje ávteldh áeniedamme/Slieptje ánahes ávdált ja rájgge

- - oh

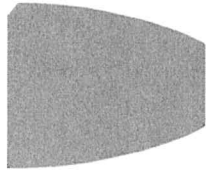
Sloeptje minngeldh áeniedamme/Slieptje ánahes manjelt

- - ohk

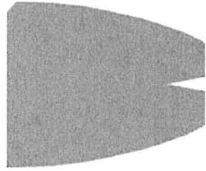
Raejkiesloeptje minngeldh áeniedamme/Slieptje ánahes manjelt ja rájgge

- t -

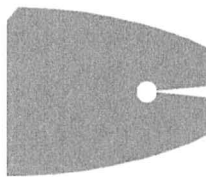
Namhpe/Náhpa/Nahppa/Gaskat/Rastá

- th -

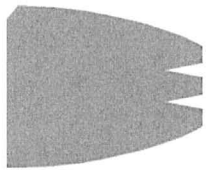
Namhpe saerkie, nahmpe jih saerkie namhpen tjirrh/Náhpa tjáles/Nahppa ja nahpa sisa luddestat/Gaskat ja gaskat sisa luddestat/Rastá ja rásta sisa luddestat

- ti -

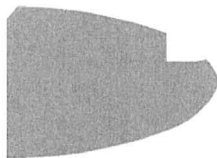
Namhpe jih raejkiesloeptje/ Náhpa tjáles ja rájgge/ Nahppa ja nahpa sisa luddestat ja ráigi/Gaskat ja gaskat sisa luddestat ja ráigi/Rastá ja rásta sisa luddestat ja ráigi

- thh -

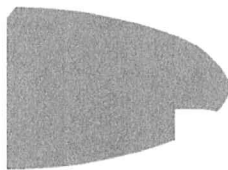
Namhpe jih tjoelte/Tjoalda/Nahppa ja nahppa sisa guokte luddestataga/Gaskat ja guokte luddestataga gaskat sisa/Hirri rastá

-z - -

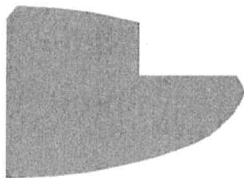
Kruehkie ávteldh

- - -z

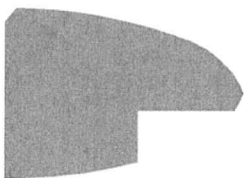
Kruehkie minngeldh

n - -

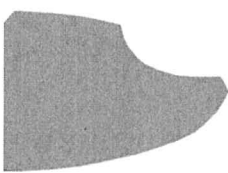
Kruehkie ávteldh

- - o

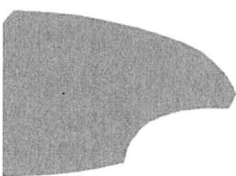
Kruehkie minngeldh

l - -

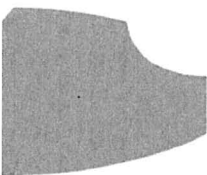
Kruehkie ávteldh/Skivnnje ávdált /Gieška ovddal/ Gieška

- - m

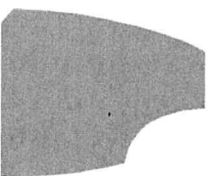
Kruehkie minngeldh/Skivnnje manjelt/Gieška manjil /Hoan̄ka

- tl -

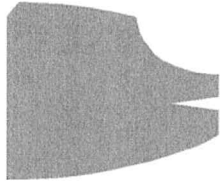
Hoan̄ka ovddal /Gieškalahkki/Gieška ja gieškka geahči rastá

- tm -

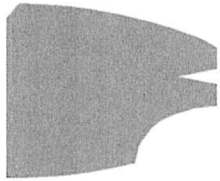
Hoan̄ka manjil/Hoan̄kalahkki/Hoan̄ka ja hoan̄kka geahči rastá

- thl -

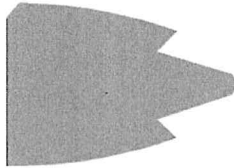
Hoan̄ka ovddal ja nahppa sisa luddestat/Gieškalahkki ja gaskat sisa luddestat/Gieška ja gieškka geahči rastá ja luddestat

- thm -

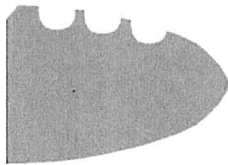
Hoan̄ka man̄il ja nahppa sisa luddestat/Hoan̄kalahkki ja gasket sisa luddestat/Hoan̄ka ja hoan̄kka geahči rastá ja luddestat

- v -

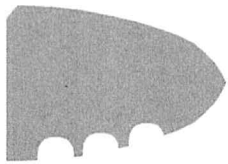
Ledtiegadtse/Lottegazza

aaa - -

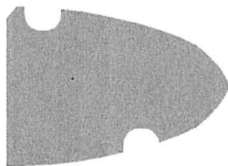
Raajes ávteldh/Ájdaras ávdált

- - aaa

Raajes minngeldh/Ájdaras man̄jelt

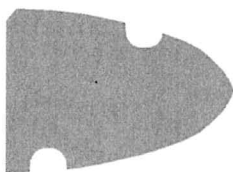
e - -

Vitnjeluktie ávteldh

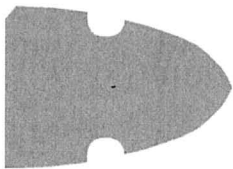

- - e

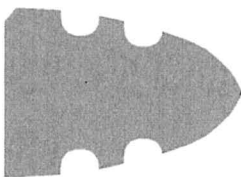
Vitnjeluktie minngeldh

a - a

Krosseth/Ruossa biehke/Biekki ovddal manjil

aa - aa

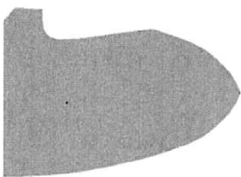

Gøøkte krosseth/Niellja biehke/Ráideras

2. Bisnitt/smávva sánit/duoddesargge

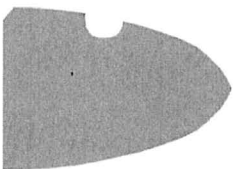
Følgende bisnitt er godkjent i Nordland reinbeiteområde:

d - -

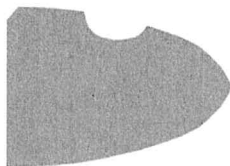
Voelest/Vaknja (foran),vajastak (bak)/Vatnja/Gáhppálat

a - -

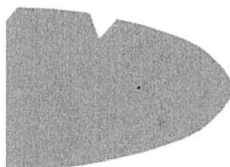
Tsiehkie, jorpe tsiehkie/Biehkke/Ceahkes

c - -

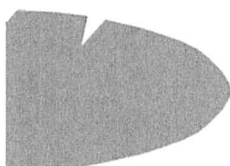
Govre/Stuora biehkke/Stuora bihtá

b - -

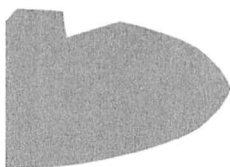
Tsiehkie

g - -

Saerkie/Tjehkes/Sárggaldat/Sárggis

y - -

Saerkie-tsiehkie

Arkivsaksnr: 2017/1782-0

Saksbehandler: Lill Katrin Sletteng

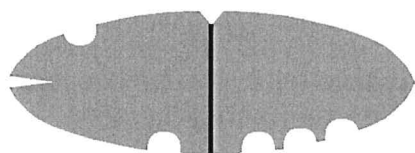
Dato: 02.05.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Merkenemnda for Nordland	2/17	23.05.2017

Overføring av reinmerke fra Thomas Larsen til Emma Viktoria Sparrok Larsen, Byrkije reinbeitedistrikt

Forslag til vedtak

Med hjemmel i reindrifslovens § 38 første ledd, jf. § 32, godkjenner merkenemnda for Nordland overføring av følgende reinmerke til Emma Viktoria Sparrok Larsen, Byrkije reinbeitedistrikt:

Åelkies raajes minngeldhe
Gårroeh sloeptje, vitnjeluktie minngeldhe

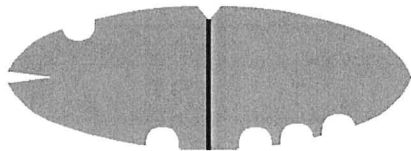
Begrunnelse

Emma Viktoria Sparrok Larsen oppfyller vilkårene i reindrifslovens § 32 første ledd, jf. § 9 og 10 for å kunne ha reinmerke og eie rein. Det omsøkte merket er allerede registrert i Byrkije reinbeitedistrikt.

Saksprotokoll i Merkenemnda for Nordland - 23.05.2017

Vedtak – enstemmig:

Med hjemmel i reindrifslovens § 38 første ledd, jf. § 32, godkjenner merkenemnda for Nordland overføring av følgende reinmerke til Emma Viktoria Sparrok Larsen, Byrkije reinbeitedistrikt:

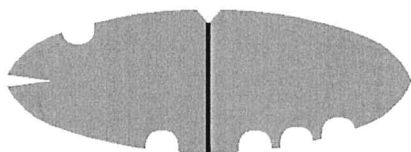
Åelkies raajes minngeldhe
Gårroeh sloeptje, vitnjeluktie minngeldhe

Begrunnelse

Emma Viktoria Sparrok Larsen oppfylder vilkårene i reindrifslovens § 32 første ledd, jf. § 9 og 10 for å kunne ha reinmerke og eie rein. Det omsøkte merket er allerede registrert i Byrkije reinbeitedistrikt.

Bakgrunn

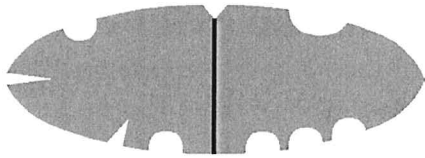
Tor Enok Larsen og Ragnhild Sparrok Larsen i Byrkije reinbeitedistrikt søker om å få overført følgende reinmerke til sin datter Emma Viktoria Sparrok Larsen:

Åelkies raajes minngeldhe
Gårroeh sloeptje, vitnjeluktie minngeldhe

Reinmerket er i dag registrert på avdøde Thomas Larsen i Byrkije reinbeitedistrikt. Han var farfar til Emma Viktoria Sparrok Larsen. Merket er et familiemerke og ble registrert i daværende Susendal reinbeitedistrikt i 1950 på Ole T. Børgefjell. Merket har tidligere tilhørt oldefaren til Thomas Larsen. Thomas Larsen fikk overført merket fra Ole T. Børgefjell 14.06.2012. Merket har derfor en lang historie og tilknytning til familien i Byrkije reinbeitedistrikt.

Merket ligger under merket til Torbjørn Børgefjell:

Merkebildet viser nært slektskapsforhold. Torbjørn Børgefjell har bekreftet at da han overførte sin avdøde fars reinmerke til Thomas Larsen i 2012, var avtalen at ved bortgang skal reinmerket overføres videre til Thomas Larsens barnebarn Emma Viktoria Sparrok Larsen.

Tor Enok Larsen og Ragnhild Sparrok Larsen har hver sin siidaandel i Byrkije reinbeitedistrikt.

Grunnlaget for avgjørelsen

Etter reindriftslovens § 38 første ledd skal alle reinmerker godkjennes av merkenemnda før det tas i bruk i det regionale reinbeiteområdet.

Retten til reinmerke framgår av reindriftslovens § 32. Her framgår i 1.ledd følgende:

«Rett til reinmerke har personer av samisk ætt som

- 1. ved lovens ikrafttredelse hadde reindrift som hovednæring i reinbeitedistrikt i samsvar med lov av 9. juni 1978 nr. 49 om reindrift § 4, jf. § 3, eller*
- 2. har foreldre eller besteforeldre som har hatt reindrift som hovednæring, og som*
- 3. inngår i siidaandel eller skal inngå i siidaandel etter beslutning i henhold til § 10 annet ledd eller lede siidaandel eller sideordnet rekrutteringsandel i henhold til §§ 11 til 15.»*

For å kunne eie rein i det samiske reinbeiteområde må eieren ha rett til reinmerke og reinen må inngå i en siidaandel. Dette følger av reindriftsloven § 9, 1. og 2. ledd jfr. § 10.

§ 9 1.og 2. ledd lyder:

«Bare personer som har rett til reinmerke, jf. § 32, har rett til å eie rein i det samiske reinbeiteområdet.

Det er et vilkår for å eie rein at reinen inngår i en siidaandel eller sideordnet rekrutteringsandel som blir drevet av en ansvarlig leder etter reglene i §§ 10 flg.»

§ 10 lyder:

«Med siidaandel forstås en familiegruppe eller enkeltperson som er del av en siida, jf. § 51, og som driver reindrift under ledelse av en person eller av ektefeller eller samboere i fellesskap. Leder av siidaandelen må være bosatt i Norge.

Ansvarlig leder av siidaandelen bestemmer hvem som får eie rein i andelen og vedkommendes reintall.

En reineier kan være ansvarlig leder for bare én siidaandel og kan heller ikke eie rein i mer enn én siidaandel. Mindreårige barn hvis foreldre ikke lever sammen, har likevel adgang til å eie rein i siidaandel både hos fars slekt og hos mors slekt.»

Vurdering

Emma Viktoria Sparrok Larsen er av samisk ætt og har foreldre som har reindrift som hovednæring. Hun skal inngå i sin far Tor Enok Larsens siidaandel i Byrkije reinbeitedistrikt.

Emma Viktoria Sparrok Larsen oppfyller dermed reindriftingslovens vilkår for å ha rett til reinmerke og kunne eie rein. Det omsøkte merket er et familiemerke som i dag er registrert på søkers avdøde farfar, Thomas Larsen. I og med at dette er et reinmerke som er registrert i distriktet, og Torbjørn Børgefjell har bekreftet overføringen, er det ikke nødvendig å sende søknaden på høring

Konklusjon

Fylkesmannen innstiller på at overføring av reinmerke fra Thomas Larsen til Emma Viktoria Sparrok Larsen godkjennes.

Klageadgang:

Vedtaket om overføring av reinmerke er å betrakte som et enkeltvedtak. Med hjemmel i forvaltningslovens § 28 kan enkeltvedtak påklages av en part eller andre med rettslig klageinteresse i saken. For merkesaker er klagenemnda for merkesaker klageorgan, jf. reindriftingslovens § 39 annet ledd.

Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet fram til parten. En eventuell klage skal stiles til klagenemnda for merkesaker og sendes til Fylkesmannen i Nordland. I klagen skal det framgå hvilket vedtak det klages over, hvilke endringer som ønskes i vedtaket og nevne de grunner klagen støtter seg til.

Arkivsaksnr: 2017/1094-0

Saksbehandler: Lill Katrin Sletteng

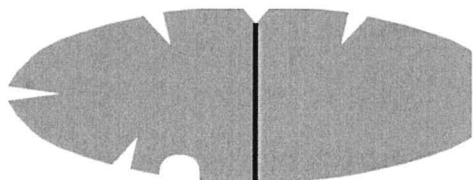
Dato: 03.05.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Merkenemnda for Nordland	3/17	23.05.2017

Overføring av reinmerke fra Annfinn Pavall til Amund Mateus Torkilseng Pavall, Duokta reinbeitedistrikt

Forslag til vedtak

Med hjemmel i reindrifstlovens § 38 første ledd, jf. § 32, godkjenner merkenemnda for Nordland overføring av følgende reinmerke til Amund Mateus Torkilseng Pavall, Duokta reinbeitedistrikt:

Rievtudin náhppa, tjiehkes ávdált
Gårudin slieptje, tjiehkes ávdált, biehkke ja tjiehkes manjelt

Begrunnelse

Amund Mateus Torkilseng Pavall oppfyller vilkårene i reindrifstlovens § 32 første ledd, jf. § 9 og 10 for å ha rett til reinmerke og kunne eie rein. Det omsøkte merket er allerede registrert i Duokta reinbeitedistrikt.

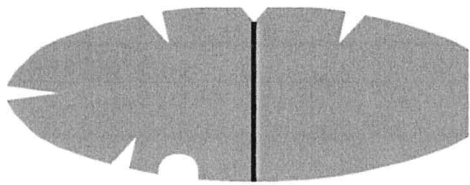
Saksprotokoll i Merkenemnda for Nordland - 23.05.2017

Habilitetsvurdering

Ing-Lill Pavall erklærte seg inhabil fordi hun er farmor til søker. Merkenemnda vedtok enstemmig at hun er inhabil. Hun fratradte møtet ved behandlingen.

Vedtak – enstemmig:

Med hjemmel i reindrifslovens § 38 første ledd, jf. § 32, godkjenner merkenemnda for Nordland overføring av følgende reinmerke til Amund Mateus Torkilseng Pavall, Duokta reinbeitedistrikt:

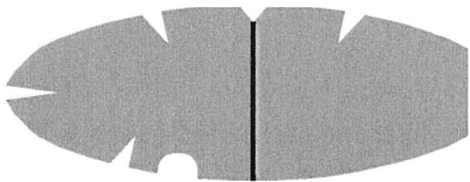
Rievtudin náhppa, tjiehkes ávdált
Gárudin sliieptje, tjiehkes ávdált, biehkke ja tjiehkes manjelt

Begrunnelse

Amund Mateus Torkilseng Pavall oppfyller vilkårene i reindrifslovens § 32 første ledd, jf. § 9 og 10 for å ha rett til reinmerke og kunne eie rein. Det omsøkte merket er allerede registrert i Duokta reinbeitedistrikt.

Bakgrunn

Mats Jonas Pavall og Maria Torkilseng søker om å få overført følgende reinmerke til sin sønn Amund Mateus Torkilseng Pavall:

Rievtudin náhppa, tjiehkes ávdált
Gárudin sliieptje, tjiehkes ávdált, biehkke ja tjiehkes manjelt

Mats Jonas Pavall har siidaandel i Duokta reinbeitedistrikt. Reinmerket er i dag registrert på Annfinn Pavall i Duokta reinbeitedistrikt. Han er onkel til Mats Jonas Pavall. Annfinn Pavall har bekreftet overføringen av sitt reinmerke til Amund Mateus Torkilseng Pavall.

Grunnlaget for avgjørelsen

Etter reindrifftslovens § 38 første ledd skal alle reinmerker godkjennes av merkenemnda før de tas i bruk i det regionale reinbeiteområdet.

Retten til reinmerke framgår av reindrifftslovens § 32. Her framgår i 1.ledd følgende:

«Rett til reinmerke har personer av samisk ætt som

- 1. ved lovens ikrafttredelse hadde reindrift som hovednæring i reinbeitedistrikt i samsvar med lov 9. juni 1978 nr. 49 om reindrift § 4, jf. § 3, eller*
- 2. har foreldre eller besteforeldre som har hatt reindrift som hovednæring, og som*
- 3. inngår i siidaandel eller skal inngå i siidaandel etter beslutning i henhold til § 10 annet ledd eller lede siidaandel eller sideordnet rekrutteringsandel i henhold til §§ 11 til 15.»*

For å kunne eie rein i det samiske reinbeiteområde må eieren ha rett til reinmerke og reinen må inngå i en siidaandel. Dette følger av reindrifftsloven § 9, 1. og 2. ledd jfr. § 10.

§ 9 1.og 2. ledd lyder:

«Bare personer som har rett til reinmerke, jf. § 32, har rett til å eie rein i det samiske reinbeiteområdet.

Det er et vilkår for å eie rein at reinen inngår i en siidaandel eller sideordnet rekrutteringsandel som blir drevet av en ansvarlig leder etter reglene i §§ 10 flg.»

§ 10 lyder:

«Med siidaandel forstås en familiegruppe eller enkeltperson som er del av en siida, jf. § 51, og som driver reindrift under ledelse av en person eller av ektefeller eller samboere i fellesskap. Leder av siidaandelen må være bosatt i Norge.

Ansvarlig leder av siidaandelen bestemmer hvem som får eie rein i andelen og vedkommendes reintall.

En reineier kan være ansvarlig leder for bare én siidaandel og kan heller ikke eie rein i mer enn én siidaandel. Mindreårige barn hvis foreldre ikke lever sammen, har likevel adgang til å eie rein i siidaandel både hos fars slekt og hos mors slekt.»

Vurdering

Amund Mateus Torkilseng Pavall er av samisk ætt og har forelder som har reindrift som hovednæring. Han skal inngå i sin far Mats Jonas Pavalls siidaandel i Duokta reinbeitedistrikt.

Amund Mateus Torkilseng Pavall oppfyller dermed reindriftingslovens vilkår for å ha rett til reinmerke og kunne eie rein. Det omsøkte merket er et familiemerke som i dag er registrert på Annfinn Pavall, som er onkel til søkers far. I og med at dette er et reinmerke som allerede er registrert i Duokta reinbeitedistrikt, og Annfinn Pavall har bekreftet overføringen, er det ikke nødvendig å sende søknaden på høring.

Konklusjon

Fylkesmannen innstiller på at overføring av reinmerke fra Annfinn Pavall til Amund Mateus Torkilseng Pavall godkjennes.

Klageadgang

Merkenemndas vedtak kan i henhold til forvaltningslovens § 28 påklages. En eventuell klage stiles til Klagenemnda for merkesaker og sendes Fylkesmannen i Nordland. Klagefristen er tre uker etter at underretning om vedtaket er mottatt. En eventuell klage skal nevne vedtaket det klages over, nevne de endringer som ønskes og nevne de grunner klagen støtter seg til.

Arkivsaksnr: 2016/8766-0

Saksbehandler: Ing-Lill Pavall

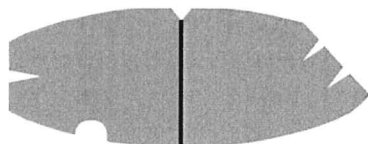
Dato: 04.04.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Merkenemnda for Nordland	4/17	23.05.2017

Søknad om registrering av reinmerke. Cecilia Persson, Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt

Forslag til vedtak

Med hjemmel i reindriftingslovens § 38 første ledd, jf. § 32, godkjenner merkenemnda for Nordland søknad om følgende reinmerke til Cecilia Persson, Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt:

Åelkies åvtelde snijre jih gøøkte saerkieh snijren tjirrh
Gårroeh namphe jih saerkie namphen tjirrh, tsiehkje minnjelde

Begrunnelse

Cecilia Persson fyller vilkårene i reindriftingslovens § 32 første ledd, jf. §§ 9 og 10 for å kunne ha reinmerke og eie rein. Dette er et merke som tar utgangspunkt i merket til hennes samboer i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt.

Saksprotokoll i Merkenemnda for Nordland - 23.05.2017

Habilitetsvurdering

Mads Kappfjell erklærte seg inhabil fordi han er søskenbarn med søkers samboer. Merkenemnda vedtok enstemmig at han er inhabil. Han fratrådte møtet ved behandlingen.

Vedtak – enstemmig

Merkenemnda avslår søknad om registrering av reinmerke til Cecilia Persson, Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt.

Begrunnelse

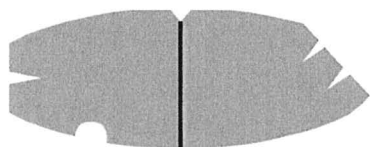
Det omsøkte merket griper for sterkt inn i flere familemerker til Kuhmunen-familien i Saltfjellet reinbeitedistrikt. Det omsøkte merket ligger over merkene til Mina Ariane og Esaias Mateo Kuhmunen Sokki. Det omsøkte merket legger begrensninger på mulighetene til å utvikle merkene til Per Thomas og Lars Nikolas Kuhmunen til deres etterkommere. Det omsøkte merket griper også inn i merkene til Joel Steinfjell og Lars Isak Joel Áhrén i Tjåhkere sijte i Nord-Trøndelag.

Merkenemnda konstaterer videre at det omsøkte merket ikke tar utgangspunkt i merket til samboeren, ettersom hovedsnittet på venstre og høyre øre avviker fra Ole Henrik Kappfjells merke.

Bakgrunn

Cecilia Persson søker på nytt om registrering av reinmerke i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. Hun har tidligere fått avslag på et annet reinmerke og fremmer derfor en ny søknad..

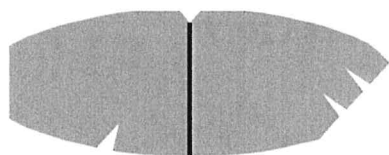
Det omsøkte merket:

Áelkies ávtelde snijre jih gøøkte saerkieh snijren tjirrh
Gårroeh namphe jih saerkie namphen tjirrh, tsiehkje minnjelde

Merket skal inngå i siidaandelen til hennes samboer Ole Henrik Kappfjell. Dette er bekreftet med underskrift fra siidaandelsleder.

Ole Henrik Kappfjells reinmerke:

Søknaden har vært på høring. Det er ikke kommet protester eller merknader til søknaden.

Grunnlaget for avgjørelsen

Etter reindrifftslovens § 38 første ledd skal alle reinmerker godkjennes av merkenemnda før det tas i bruk i det regionale reinbeiteområdet.

Retten til reinmerke framgår av reindrifftslovens § 32. Her framgår det følgende:

«Rett til reinmerke har personer av samisk ætt som

1. ved lovens ikrafttredelse hadde reindrift som hovednæring i reinbeitedistrikt i samsvar med lov 9. juni 1978 nr. 49 om reindrift § 4, jf. § 3, eller
2. har foreldre eller besteforeldre som har hatt reindrift som hovednæring, og som
3. inngår i siidaandel eller skal inngå i siidaandel etter beslutning i henhold til § 10 annet ledd eller lede siidaandel eller sideordnet rekrutteringsandel i henhold til §§ 11 til 15.»

Cecilia Persson inngår i siidaandelen til Ole Henrik Kappfjell, jf. pkt. 3 i § 32. Av tidligere merkesøknad framgår det at hun har besteforeldre som har hatt reindrift som hovednæring. Hun har opplyst på telefon at hennes besteforeldre drev med reindrift som hovednæring i Tåssåsen sameby, jf. pkt. 2 i § 32. Fylkesmannen har ikke bedt om nærmere dokumentasjon på dette, da søkerens familiebakgrunn er kjent.

Persson er dessuten samboer med Ole Henrik Kappfjell. Dette gir henne rett til reinmerke, jf. reindrifftslovens § 32 tredje ledd. Her framgår det at den som er gift eller samboer med noen som er ansvarlig leder for siidaandel, men ikke selv fyller vilkårene etter § 32 første ledd, har rett til reinmerke.

Søkeren fyller også hovedkravet i § 32 om å være av samisk ætt.

Vurdering

Merkenemnda skal påse at omsøkte merker kan skilles fra andre merker, og at merker har en slik form at forveksling eller misbruk ikke kan finne sted. Videre skal merkenemnda, under ivaretagelse av hensynet til velordnet reindrift, søke å bevare tradisjonell bruk og utforming av reinmerker. Blant annet skal tradisjonelle familiemerker søkes bevart for familien.

De overnevnte vilkårene framgår av reindrifftslovens § 38.

Merkenemnda skal også ta hensyn til en del prinsipper ved vurderinga av nye merker som søkes godkjent i Nordland. Grunnprinsippet og unntak fra grunnprinsippet i merkenemndas merkeskjønn framgår av utfyllende retningslinjer for utforming av reinmerker i Nordland reinbeiteområde.

Retningslinjene er behandlet av merkenemnda, men ikke godkjent ennå av reindrifftsstyret. Inntil retningslinjene er godkjent er det likevel naturlig å bruke retningslinjene som en veiledning i merkeskjønnet.

Grunnprinsippet i retningslinjene forteller at nye merker skal følge merketradisjoner og merkebilder som er karakteristisk for familien og slekta. Videre forteller det at nye merker utledes fra foreldrene. Det framgår videre at nye merker skal være tilknyttet reinbeitedistriktet der merket skal brukes. Dette vil følge naturlig når et barn får utledet

sitt merke fra en av foreldrene i distriktet. Merkesøknad fra en person som ikke har foreldremerke i det reinbeitedistriktet merket søkes til, vil ikke kunne behandles etter grunnprinsippet. Da må søknaden behandles etter «unntak fra grunnprinsippet».

Unntak fra grunnprinsippet kan vurderes under følgende vilkår:

- a. Omsøkte merke er avledet fra en merketype/mearkaoalli i samme siida eller reinbeitedistrikt.
- b. En person kan overføre eget merke til en annen person innenfor familien og/eller slekta i samme reinbeitedistrikt som merket har vært brukt.
- c. Merket er registrert eller har vært registrert på søkers slekt i reinbeitedistriktet og stått ubrukt/ledig.

Disse unntakene sammen med grunnprinsippet, betyr at det ikke er ønskelig å godkjenne nye merker som avviker helt fra de merketypene som allerede finnes i reinbeitedistriktet.

Det omsøkte merket tar utgangspunkt i Ole Henrik Kappfjells merke på høyre og venstre øre. Fylkesmannen vurderer det slik, selv om hovedsnittet snijre jih gøøkte saerkieh snijren tjirrh er plassert foran på høyre øre, og ikke bak som på Kappfjells merke.

Konklusjon

Fylkesmannen innstiller på at merket godkjennes.

Klageadgang:

Merkenemndas vedtak kan i henhold til forvaltningslovens § 28 påklages. En eventuell klage stiles til Klagenemnda for merkesaker og sendes Fylkesmannen i Nordland. Klagefristen er tre uker etter at underretning om vedtaket er mottatt. En eventuell klage skal nevne det vedtak det klages over, nevne de endringer som ønskes og nevne de grunner klagen støtter seg til.

Arkivsaksnr: 2017/188-0

Saksbehandler: Jo Vidar Nordhaug

Dato: 05.05.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Merkenemnda for Nordland	5/17	23.05.2017

Søknad om registrering av reinmerke - Nils-Martin Nerli Bohman

Forslag til vedtak

Med hjemmel i reindriftsloven § 38, 1.ledd , jfr. § 32, 1.ledd avslår merkenemnda for Nordland søknad om reinmerke til Nils-Martin Nerli Bohman.

Begrunnelse

Nils-Martin Nerli Bohman fyller ikke vilkåret i reindriftsloven § 32, 1.ledd om enten selv å ha drevet reindrift som hovednæring eller å ha foreldre eller besteforeldre som har hatt reindrift som hovednæring.

Saksprotokoll i Merkenemnda for Nordland - 23.05.2017

Vedtak – enstemmig:

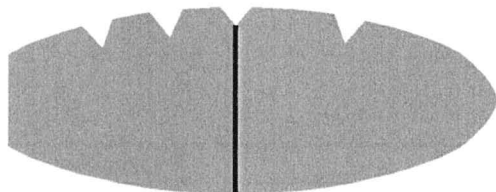
Med hjemmel i reindriftsloven § 38, 1.ledd , jfr. § 32, 1.ledd avslår merkenemnda for Nordland søknad om reinmerke til Nils-Martin Nerli Bohman.

Begrunnelse

Nils-Martin Nerli Bohman fyller ikke vilkåret i reindriftsloven § 32, 1.ledd om enten selv å ha drevet reindrift som hovednæring eller å ha foreldre eller besteforeldre som har hatt reindrift som hovednæring.

Bakgrunn

Nils-Gunnar Bohman og Gunhild Nerli satte 05.12.2016 frem søknad om godkjenning av følgende reinmerke til sin sønn Nils-Martin Nerli Bohman, født 09.04.2000.

Åelkis tsiehkje ovtelt
Gårroeh nampe göökte tsiehkje ovtelt

Søknaden var vedlagt bekreftelse fra siidaandelsleder i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt på at Nils-Martin Nerli Bohman skulle inngå i hans siidaandel.

Det var i søknaden krysset av for at Nils-Martin Nerli Bohman ikke hadde foreldre eller besteforeldre som har hatt reindrift som hovednæring.

Nils-Gunnar Bohman og Gunhild Nerli ble i brev av 20.01.2017 gjort oppmerksom på at dette var et krav for å ha rett til reinmerke og at vi derfor ville innstille på at søknaden måtte avslås.

06.03.2017 mottok vi en endret søknad hvor det var krysset av for at foreldre eller besteforeldre hadde hatt reindrift som hovednæring.

Reindriftsretten skulle avledes fra Lina Bohman fra Vapsten sameby. Den nye søknaden var vedlagt dokumenter som viser at det omsøkte merket skal ha vært registrert i Sverige på Lina Bohman. Videre at hun i 1986 overførte dette merket til sin sønne-sønn Nils Gunnar Bohman. Lina Bohman må dermed være Nils-Martins Nerli Bohmans oldemor. Det fremgår heller ikke av vedlagte dokumentasjon at Lina Bohman hadde hatt reindrift som hovednæring.

Grunnlaget for avgjørelsen

Etter reindriftsloven § 38, 1.ledd skal alle reinmerker godkjennes av merkenemnda før de tas i bruk i det regionale reinbeiteområdet

Retten til å ha reinmerke framgår av reindriftslovens § 32. Her framgår følgende i 1.ledd:

«Rett til reinmerke har personer av samisk ætt som

- 1. ved lovens ikrafttredelse hadde reindrift som hovednæring i reinbeitedistrikt i samsvar med lov 9. juni 1978 nr. 49 om reindrift § 4, jf. § 3, eller*
- 2. har foreldre eller besteforeldre som har hatt reindrift som hovednæring, og som*

3. inngår i siidaandel eller skal inngå i siidaandel etter beslutning i henhold til § 10 annet ledd eller lede siidaandel eller sideordnet rekrutteringsandel i henhold til §§ 11 til 15.»

Nils-Martin Nerli Bohman har ikke selv hatt reindrift som hovednæring, jf. § 32, 1.ledd, pkt. 1. Det er heller ikke fremlagt dokumentasjon på at han har foreldre eller besteforeldre som har hatt reindrift som hovednæring, jf. § 32, 1.ledd, pkt. 2.

Vurdering

Fylkesmannen har ved flere anledninger gjort oppmerksom på kravet om at foreldre eller besteforeldre må ha hatt reindrift som hovednæring. Vi har ikke mottatt dokumentasjon som viser at det er tilfellet her.

Vi kan dermed ikke se at vilkårene i reindriftsloven § 32, 1.ledd, for rett til reinmerke er oppfylt for Nils-Martin Nerli Bohman.

Konklusjon

I og med at det ikke er lagt fram dokumentasjon som viser at søker fyller reindriftslovens krav for å ha rett til reinmerke, må søknaden avslås.

Vedlegg

Søknad av 05.12.2016

Endret søknad mottatt 06.03.2017 m/vedlegg

Arkivsaksnr: 2015/4615-0

Saksbehandler: Ing-Lill Pavall

Dato: 24.03.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Merkenemnda for Nordland	6/17	23.05.2017

Klage over avslag på søknad om reinmerke. Juhán Nikolaus Wuolab Wollberg, Frostisen reinbeitedistrikt

Forslag til vedtak

Klagen fra Anne Wuolab tas til følge.

Med hjemmel i reindriftingslovens § 38 første ledd, jf. § 32, godkjenner merkenemnda for Nordland søknad om overføring følgende reinmerke til Juhán Nikolaus Wuolab Wollberg, Frostisen reinbeitedistrikt:

Olgešbeallji guobir, vatnja ovddal ja guokte ceahkká manjil
Gurotbeallji gieška ja ceahkes ovddal, guokte sárgá manjil

Begrunnelse

Juhán Nikolaus Wuolab Wollberg fyller vilkårene i reindriftingslovens § 32 første ledd, jf. §§ 9 og 10 for å kunne ha reinmerke og eie rein.

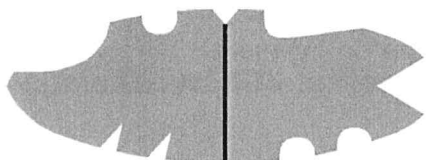
Merket er tidligere registrert på Johan N.P. Sara i Frostisen reinbeitedistrikt. Dette er overføring av et familiemerke fra morfar til barnebarn. Overføringen er godkjent av arvingene etter den tidligere merkeeeieren.

Saksprotokoll i Merkenemnda for Nordland - 23.05.2017

Vedtak – enstemmig:

Klagen fra Anne Wuolab tas til følge.

Med hjemmel i reindrifslovens § 38 første ledd, jf. § 32, godkjenner merkenemnda for Nordland søknad om overføring følgende reinmerke til Juhán Nikolaus Wuolab Wollberg, Frostisen reinbeitedistrikt:

Olgešbeallji guobir, vatnja ovddal ja guokte ceahkká manjil
Gurotbeallji gieška ja ceahkes ovddal, guokte sárgá manjil

Begrunnelse

Juhán Nikolaus Wuolab Wollberg fyller vilkårene i reindrifslovens § 32 første ledd, jf. §§ 9 og 10 for å kunne ha reinmerke og eie rein.

Merket er tidligere registrert på Johan N.P. Sara i Frostisen reinbeitedistrikt. Dette er overføring av et familiemerke fra morfar til barnebarn. Overføringen er godkjent av arvingene etter den tidligere merkeieren.

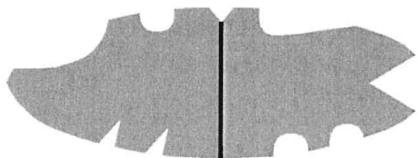
Bakgrunn

Merkenemnda har i sak 11/16 avslått søknad om registrering av reinmerke til Juhán Nikolaus Wuolab Wollberg. Det omsøkte merket har tidligere vært registrert på Johan N. P. Sara. Begrunnelsen for å avslå søknaden var at det ikke er bekreftet fra arvingene etter Johan N.P. Sara om at de ønsker at merket overføres til søkeren.

I tillegg var merkesøknaden ikke underskrevet av begge foreldrene. Dette er et krav for søknader som gjelder reinmerke til en umyndig person.

Mor til søkeren, Anne Wuolab, har klaget på vedtaket i sak 11/16. I klagen har hun lagt ved merkesøknad som er underskrevet av begge foreldrene. Hun har også lagt ved bekreftelse fra arvingene etter Johan N.P. Sara om at de ønsker at merket skal overføres til Juhán Nikolaus Wuolab Wollberg.

Det omsøkte merket:

Olgešbeallji guobir, vatnja ovddal ja guokte ceahkká manjil
Gurotbeallji gieška ja ceahkes ovddal, guokte sárgá manjil

Merket er tegnet og beskrevet slik det ligger i merkeregisteret. Det registrerte merket har «vatnja» foran på høyre øre, mens det i søknaden er beskrevet som «stuorra bihttá». Fylkesmannen mener det er riktig at merket overføres slik det tidligere har vært registrert.

Grunnlaget for avgjørelsen

Retten til reinmerke framgår av reindriftslovens § 32. Her framgår det følgende:

«Rett til reinmerke har personer av samisk ætt som

1. ved lovens ikrafttredelse hadde reindrift som hovednæring i reinbeitedistrikt i samsvar med lov 9. juni 1978 nr. 49 om reindrift § 4, jf. § 3, eller
2. har foreldre eller besteforeldre som har hatt reindrift som hovednæring, og som
3. inngår i siidaandel eller skal inngå i siidaandel etter beslutning i henhold til § 10 annet ledd eller lede siidaandel eller sideordnet rekrutteringsandel i henhold til §§ 11 til 15.»

Juhán Nikolaus Wuolab Wollberg oppfyller lovens vilkår for å eie rein og inneha reinmerke (reindriftslovens § 9, jf. § 32). Han skal inngå i siidaandelen til Per Olav Sara (bekreftet med underskrift). Han har besteforeldre som tidligere hatt reindrift som hovednæring og drevet med rein i Frostisen reinbeitedistrikt, jf. § 32 pkt. 2. Han fyller også hovedkravet i § 32 om å være av samisk ætt.

Vurdering

Klagen med vedlegg viser at arvingene etter Johan N.P. Sara har godkjent at merket skal overføres til søkeren. Søknaden er også underskrevet av begge foreldrene. Søkeren fyller reindriftslovens vilkår for å eie rein og ha reinmerke.

Konklusjon

Fylkesmannen foreslår at klagen tas til følge. Det gjøres et nytt vedtak der merket godkjennes.

Klageadgang

Vedtak om overføring av reinmerke er å betrakte som et enkeltvedtak. Med hjemmel i forvaltningslovens § 28 kan enkeltvedtak påklages av en part eller andre med rettslig klageinteresse i saken. For merkesaker er klagenemnda for merkesaker klageorgan, jf. reindriftslovens § 39 annet ledd.

En eventuell klage stiles til Klagenemnda for merkesaker og sendes Fylkesmannen i Nordland. Klagefristen er tre uker etter at underretning om vedtaket er mottatt. En eventuell klage skal nevne vedtaket det klages over, nevne de endringer som ønskes og nevne de grunner klagen støtter seg til.

Arkivsaksnr: 2016/4539-0

Saksbehandler: Ing-Lill Pavall

Dato: 24.03.2017

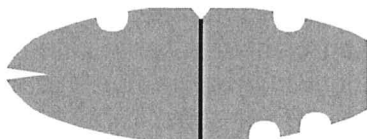
Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Merkenemnda for Nordland	7/17	23.05.2017

Klage over godkjenning av reinmerke. Eva-Stina Andersson, Røssåga/Toven reinbeitedistrikt

Forslag til vedtak

Klagen fra Ann-Marie Stenfjell tas ikke til følge.

Merkenemnda opprettholder vedtaket i sak 14/16 om å godkjenne følgende reinmerke til Eva-Stina Andersson i Røssåga/Toven reinbeitedistrikt:

Olgešbeallji nahppa, guokte biehkki manil ja biehki ovddal
Gurotbeallji liekči ja biehkki ovddal

Begrunnelse

Ann-Marie Stenfjells merke har vært registrert i Gasken-Laante sijte/Færen reinbeitedistrikt. Merkenemnda mener det ikke er reell fare for sammenblandinger mellom Røssåga/Toven reinbeitedistrikt i Nordland og Gasken-Laante sijte i Nord-Trøndelag. Det er store geografiske avstander. Merkenemnda kjenner ikke til at det tidligere har vært sammenblandinger da begge merkene var aktivt i bruk i Ubmeje tjeälddie og Gasken-Laante sijte.

Det omsøkte merket er et familiemerke som har tilhørt Anderssons far i Ubmeje tjeälddie. Merket inngår også som del merketyperne i Røssåga/Toven reinbeitedistrikt.

Eva-Stina Andersson fyller vilkårene i reindrifstlovens § 32 første ledd, jf. §§ 9 og 10 for å kunne ha reinmerke og eie rein.

Saksprotokoll i Merkenemnda for Nordland - 23.05.2017

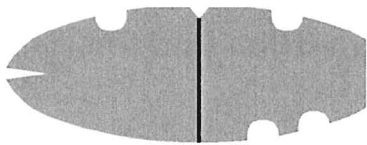
Habilitetsvurdering

Nils Mathis Anti erklærte seg inhabil fordi han er gift med søker. Merkenemnda vedtok enstemmig at han er inhabil. Han fratrådte møtet ved behandlingen.

Vedtak – enstemmig:

Klagen fra Ann-Marie Stenfjell tas ikke til følge.

Merkenemnda opprettholder vedtaket i sak 14/16 om å godkjenne følgende reinmerke til Eva-Stina Andersson i Røssåga/Toven reinbeitedistrikt:

Olgešbeallji nahppa, guokte biehkki manil ja biehki ovddal
Gurotbeallji liekči ja biehkki ovddal

Begrunnelse

Ann-Marie Stenfjells merke har vært registrert i Gasken-Laante sijte/Færen reinbeitedistrikt. Merkenemnda mener det ikke er reell fare for sammenblandinger mellom Røssåga/Toven reinbeitedistrikt i Nordland og Gasken-Laante sijte i Nord-Trøndelag. Det er store geografiske avstander. Merkenemnda kjenner ikke til at det tidligere har vært sammenblandinger da begge merkene var aktivt i bruk i Ubmeje tjeälddie og Gasken-Laante sijte.

Det omsøkte merket er et familiemerke som har tilhørt Anderssons far i Ubmeje tjeälddie. Merket inngår også som del merketyperne i Røssåga/Toven reinbeitedistrikt.

Eva-Stina Andersson fyller vilkårene i reindrifslovens § 32 første ledd, jf. §§ 9 og 10 for å kunne ha reinmerke og eie rein.

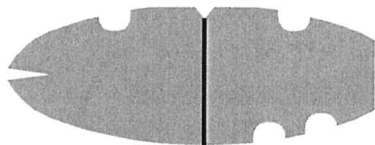
Saken oversendes klagenemnda for merkesaker til endelig avgjørelse.

Bakgrunn

Merkenemnda har i sak 14/16 godkjent et nytt reinmerke til Eva-Stina Andersson i Røssåga sijte, Røssåga/Toven reinbeitedistrikt. Det nye merket er hennes fars merke som hun ønsker å overta. Merket som hun har registrert fra før, har derfor blitt overført til moren i Ubmeje tjaälldie.

Merket som er godkjent overført til Eva-Stina Andersson i sak 14/16:

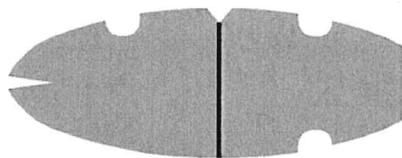
Olgešbeallji nahppa, guokte biehkki mañil ja biehki ovddal
Gurotbeallji liekči ja biehkki ovddal

Merket er kunngjort. Det er kommet klage fra Ann-Marie Stenfjell på godkjenningen av merket. Begrunnelsen for klagen er kort. Det står: «*Dette er i prinsipp samme merke som mitt gamle familiemerke*». Det er ingen opplysninger om bruken av merket. Fylkesmannen har heller ikke funnet merket i merkeprotokollen. Vi har derfor bedt Fylkesmannen i Nord-Trøndelag om informasjon om status på merket.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har gitt følgende opplysninger om merket. Merket har tilknytning til Gasken-Laante sijte / Færen reinbeitedistrikt:

«Ann-Marie Stenfjell avviklet driftsenheten den 21.01.2003. Det registrerte reinmerket ble videreført til Elias A Stenfjells driftsenhet (nå kalt siidaandel jf. Reindriftsloven av 2007) i samme distrikt. Denne siidaandelen ble senere avviklet i 2007, og merket til Ann-Marie Stenfjell ble ikke videreført til en annen siidaandel. Da det ikke er tilknyttet en siidaandel er merket ikke søkbart i merkeregisterets innsyns- eller saksbehandlerapplikasjon. For å finne merket må det søkes på person i grunnmur. Ann-Marie Stenfjell står oppført i grunnmur med merkenr. 128, uten tilknytning til noen siidaandel.

I reinmerkeregisteret 1939– 2004 som nå er oversendt til Statsarkivet er merket meldt til registrering den 2.10.61 og registrert 5.3.1975. Merket har følgende snitt:

Merket er ikke vedtatt slettet av merkenemnda, men har ikke vært i bruk siden Elias A Stenfjell avviklet sin siidaandel. Reinmerket regnes derfor som ikke aktivt.»

Eva-Stina Andersson har fått innsyn i klagen fra Ann-Marie Stenfjell. Andersson har deretter sendt følgende tilleggsopplysninger om det omsøkte merket:

«Har blitt oppmerksom på at det har kommet protest på min søknad om reinmerke. Klagen er fra Ann Mari Stenfjell, Færen r.b.d. Ser at merkelikheten er til stede.»

Så følger en avtegning av det omsøkte merket og Stenfjells merke. Disse gjentas ikke på nytt.

Eva-Stina Andersson skriver videre:

Jeg mener likevel at merkenemnda i Nordland bør godkjenne min søknad. Min begrunnelse på dette er:

-Det omsøkte merket er også ett familiemerke.

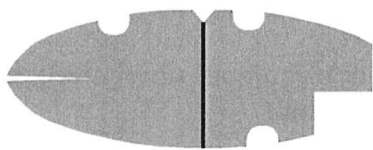
-Avstanden mellom disse merkene er meget stort, 6 reinbeitedistrikt.

Dermed er faren for sammenblandinger mellom disse distriktene mikroskopiske.

Stenfjell's merke tilhører ikke under noen siidaandel, og den finnes heller ikke på den offentlige siden på merkeregistret. Da er min påstand at merke ikke er i bruk.

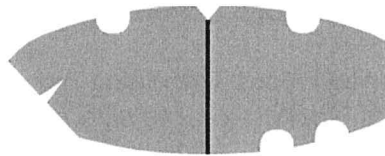
Har tidligere søkt, og fått godkjent to reinmerker som er over det omsøkte merke. Uten at det kom inn verken merknader eller protester fra Stenfjell.

Mitt gamle reinmerke

(Nå registrert på min mor)

Johan Aslak Anti's reinmerke

(Reg i Røssåga/Toven RBD)

Mitt gamle merke, som ble godkjent i 2005 er nå registrert på min mor i Umbyn sameby. Det vil si at jeg, som siida andelsinnehaver i Røssåga/Toven r.b.d. per dags dato ikke har et godkjent reinmerke.

Dette er en helt uholdbar situasjon for meg og min reindrif. Dette bør merkenemnda i Nordland ta stilling til.»

Fylkesmannen tilføyer her at John Aslak Antis merke ble registrert i 2010.

Grunnlaget for avgjørelsen

Etter reindrifslovens § 38 første ledd skal alle reinmerker godkjennes av merkenemnda før det tas i bruk i det regionale reinbeiteområdet.

Retten til reinmerke framgår av reindrifslovens § 32. Her framgår det følgende:

«Rett til reinmerke har personer av samisk ætt som

1. ved lovens ikrafttredelse hadde reindrif som hovednæring i reinbeitedistrikt i samsvar med lov 9. juni 1978 nr. 49 om reindrif § 4, jf. § 3, eller
2. har foreldre eller besteforeldre som har hatt reindrif som hovednæring, og som
3. inngår i siidaandel eller skal inngå i siidaandel etter beslutning i henhold til § 10 annet ledd eller lede siidaandel eller sideordnet rekrutteringsandel i henhold til §§ 11 til 15.»

Eva-Stina Andersson oppfyller lovens vilkår for å eie rein og ha reinmerke, jf. reindrifslovens § 9, jf. § 32. Hun er ansvarlig leder av siidaandel i Røssåga/Toven

reinbeitedistrikt, jf. § 32 pkt. 3. Hennes foreldre har tidligere hatt reindrift som hovednæring, jf. § 32 pkt. 2. Eva-Stina Andersson fyller også hovedkravet i § 32 om å være av samisk ætt.

Vurdering

Det omsøkte merket og Stenfjells merke er svært like. Det eneste som skiller dem, er at Andersson har guokte biehkki manjil på høyre øre. Stenfjells merke har 1 tsiehkje minnjelde. Dette medfører at det omsøkte merket ligger over Stenfjells merke. Fylkesmannen er imidlertid ikke enig med Stenfjell om at de to merkene er identiske.

Andersson har påpekt at det tidligere er godkjent reinmerker i hennes familie som ligger over Stenfjells merke. Det gjelder merket til Johan Aslak Anti og Anderssons tidligere merke som er overført til hennes mor, og som skal avvikles i Nordland. I disse to tilfellene kom det ingen klager fra Stenfjell.

Fylkesmannen vurderer det slik at det finns merker i Røssåga/Toven som allerede ligger over Stenfjells merke. Dette har ikke skapt noen problemer som vi kjenner til. Det har ikke skjedd sammenblandinger med rein fra Gasken-Laante sijte i Nord-Trøndelag.

Fare for sammenblandinger

Det omsøkte merket skal brukes i Røssåga/Toven reinbeitedistrikt. Stenfjells merke har tidligere vært brukt i Gasken-Laante sijte/Færen reinbeitedistrikt. Som vi forstår av opplysningene fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, er merket til Ann-Marie Stenfjell ikke lenger aktivt i bruk.

Gasken-Laante er det sørligste reinbeitedistriktet i Nord-Trøndelag. Sørgrensen går fra Trondheimsfjorden, opp Stjørdal til Meråker og videre til riksgrensen. I sør ligger Essand reinbeitedistrikt (Sør-Trøndelag). Mot nord grenser Gasken-Laante mot Skæhkere. En eventuell sammenblanding av rein mellom Røssåga/Toven og Gasken-Laante må gå gjennom flere reinbeitedistrikt nordover. Det betyr en eventuell sammenblanding via Skæhkere, Låarte, Tjåhkere i Nord-Trøndelag, videre inn i Nordland via Byrkije og Jillen-Njaarke eller Ildgruben.

Fylkesmannen kan ikke se at det er reell fare for sammenblanding. Vi kjenner heller ikke til at det har vært problemer med sammenblandinger da merkene var i bruk i henholdsvis Gasken-Laante sijte og Ubmeje tjeälddie.

Merkenemndas merkeskjønn

Merkenemnda skal påse at omsøkte merker kan skilles fra andre merker, og at merker har en slik form at forveksling eller misbruk ikke kan finne sted. Videre skal merkenemnda, under ivaretagelse av hensynet til velordnet reindrift, søke å bevare tradisjonell bruk og utforming av reinmerker. Blant annet skal tradisjonelle familiemerker søkes bevart for familien.

De overnevnte vilkårene framgår av reindriftingslovens § 38.

Merkenemnda skal også ta hensyn til en del prinsipper ved vurderinga av nye merker som søkes godkjent i Nordland. Grunnprinsippene og unntak fra grunnprinsippet i

merkenemndas merkeskjønn framgår av utfyllende retningslinjer for utforming av reinmerker i Nordland reinbeiteområde.

Retningslinjene er behandlet av merkenemnda, men ikke godkjent ennå av reindrifststyret. Inntil retningslinjene er godkjent er det likevel naturlig å bruke retningslinjene som en veiledning i merkeskjønnet.

Grunnprinsippet i retningslinjene forteller at nye merker skal følge merketradisjoner og merkebilder som er karakteristisk for familien og slekta. Videre forteller det at nye merker utledes fra foreldrene. Det framgår videre at nye merker skal være tilknyttet reinbeitedistriktet der merket skal brukes. Dette vil følge naturlig når et barn får utledet sitt merke fra en av foreldrene i distriktet. Merkesøknad fra en person som ikke har foreldremerke i det reinbeitedistriktet merket søkes til, vil ikke kunne behandles etter grunnprinsippet. Da må søknaden behandles etter «unntak fra grunnprinsippet».

Unntak fra grunnprinsippet kan vurderes under følgende vilkår:

- a. Omsøkte merke er avledet fra en merketype/mearkaoalli i samme siida eller reinbeitedistrikt.
- b. En person kan overføre eget merke til en annen person innenfor familien og/eller slekta i samme reinbeitedistrikt som merket har vært brukt.
- c. Merket er registrert eller har vært registrert på søkers slekt i reinbeitedistriktet og stått ubrukt/ledig.

Disse unntakene sammen med grunnprinsippene, betyr at det ikke er ønskelig å godkjenne nye merker som avviker helt fra de merketyperne som allerede finnes i reinbeitedistriktet.

Det omsøkte merket har tilhørt Eva-Stina Anderssons far. Det er derfor et familiemerke i hennes familie.

Eva-Stina Anderssons tidligere registrerte merke er overført til hennes mor i Ubmeje. Det tidligere merket har vært registrert i Røssåga/Toven reinbeitedistrikt. Slik vi ser det, tilhører det omsøkte merket samme merketype som Anderssons første merke.

Ann-Marie Stenfjells reinmerke er også et familiemerke som er registrert i 1975 i Nord-Trøndelag. Det er imidlertid ikke to identiske merker det dreier seg om. Dersom det omsøkte merket godkjennes, vil det legge en viss begrensning på Stenfjells muligheter for å videreutvikle sitt reinmerke til eventuelle etterkommere. Begrensningen ligger først og fremst bak på høyre øre. Hun vil ha andre muligheter til å videreutvikle merket, f.eks. foran på høyre øre eller bak på venstre øre. Det omsøkte merket stopper derfor ikke kombinasjonsmuligheten for tilleggssnitt i tilknytning til Stenfjells merketype (mearkaoalli).

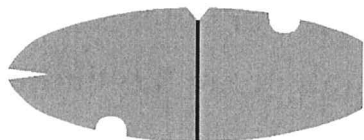
I denne saken dreier det seg om to familiemerker med samme merketype og store likheter. Det ene familiemerket (Stenfjells) ligger under det andre familiemerket (Anderssons). For merkenemnda vil det være naturlig å betrakte begge familiemerkene som like sterke innenfor sine respektive familier.

Begge merkene har eksistert sammen tidligere i Ubmeje tjælddie og Gasken-Laante sijte. Det må derfor være andre momenter enn merkelikhet mellom to familiemerker som vektlegges sterkest i merkeskjønnet. I denne konkrete saken er det

merkenemndas skjønn når det gjelder faren for sammenblandinger som bør være den viktigste vurderingen.

Omsøkt merke i forhold til merker i Røssåga/Toven reinbeitedistrikt

Som vedlegg følger merkeprotokoll for Røssåga/Toven reinbeitedistrikt. Av merkeprotokollen framgår det at det er andre merker med samme merketype som det omsøkte merket. Som eksempel viser vi til merket til Ante Niila Anti, sønn av Eva-Stina Andersson:

Det omsøkte merket vil derfor ikke etablere en ny merketype i reinbeitedistriktet.

Det omsøkte merket har vært registrert i Ubmeje tjælddie inntil nylig. Dermed tilhører merket også den grenseoverskridende reindriften i denne delen av Helgelands-regionen. Hvis det var noen reell fare for sammenblandinger av rein, skulle slike problemer ha oppstått mens begge de omtalte merkene var i bruk i henholdsvis Ubmeje og Gasken-Laante.

Konklusjon

Fylkesmannen kan ikke se at klagen inneholder opplysninger som tilsier endringer i godkjenningen av reinmerket til Eva-Stinga Andersson. Vi innstiller på at klagen ikke tas til følge.

Klageadgang

Saken oversendes klagenemnda for merkesaker til endelig avgjørelse.

Arkivsaksnr: 2016/8763-0

Saksbehandler: Ing-Lill Pavall

Dato: 27.03.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Merkenemnda for Nordland	8/17	23.05.2017

Søknad om registrering av reinmerke. Nils-Matti Vasara, Balvatn reinbeitedistrikt

Forslag til vedtak

Med hjemmel i reindriftslovens § 38 første ledd, jf. § 32, avslår merkenemnda for Nordland søknad om reinmerke til Nils-Matti Vasara, Balvatn reinbeitedistrikt.

Begrunnelse

Det omsøkte merket har store likheter med flere merker i Semisjaur Njarg, Luokta Mávas, Tuorpon og Jåhkågasska samebyer. Det omsøkte merket ligger over merket til Leif Anders Granberg (merke 5) i Luokta Mávas og over merkene til Jessica Länta (merke 9), Annica Länta (merke 10), Gertrud Länta (merke 11) og Mikael Hjærtlund (merke 14) i Jåhkågasska.

Balvatn reinbeitedistrikt er del av den grenseoverskridende reindriften og er grensenabo til Semisjaur-Njarg, Luokta Mávas og Tuorpon samebyer. Sammenblandinger av rein skjer årlig. Jåhkågasska tjeldde kan også ha sammenblandinger med Balvatn via Tuorpon sameby. Merkenemnda mener at hensynet til en velordnet reindrift i det grenseoverskridende samarbeidet, tilsier at det omsøkte merket ikke kan godkjennes.

Det omsøkte merket avviker fra merketyperne som finnes i Balvatn reinbeitedistrikt. Det er ikke ønskelig å etablere nye merker som bryter helt med etablerte merketyper i et reinbeitedistrikt. Dette er et tilleggsmoment som taler mot godkjenning av det omsøkte merket.

Det omsøkte merket ligger over Egon Kappfjells reinmerke. Kappfjells reinmerke er et gammelt familiemerke som har røtter i Nordland fra langt tilbake i tid. Merkenemnda skal, under ivaretagelse av hensynet til velordnet reindrift, søke å bevare tradisjonell bruk og utforming av reinmerker. Blant annet skal tradisjonelle familiemerker søkes bevart for familien. Dersom omsøkte merke godkjennes, vil det sette begrensninger for Kappfjells muligheter å utvikle eget merke til etterkommere i familien.

Saksprotokoll i Merkenemnda for Nordland - 23.05.2017

Habilitetsvurdering

Mads Kappfjell erklærte seg inhabil fordi han er søskenbarn med Egon Kappfjell. Egon Kappfjell går imot det omsøkte merket. Merkenemnda vedtok enstemmig at han er inhabil. Han fratradte møtet ved behandlingen.

Vedtak – enstemmig:

Med hjemmel i reindriftslovens § 38 første ledd, jf. § 32, avslår merkenemnda for Nordland søknad om reinmerke til Nils-Matti Vasara, Balvatn reinbeitedistrikt.

Begrunnelse

Det omsøkte merket har store likheter med flere merker i Semisjaur Njarg, Luokta Mávas, Tuorpon og Jáhkågasska samebyer. Det omsøkte merket ligger over merket til Leif Anders Granberg (merke 5) i Luokta Mávas og over merkene til Jessica Länta (merke 9), Annica Länta (merke 10), Gertrud Länta (merke 11) og Mikael Hjärtlund (merke 14) i Jáhkågasska.

Balvatn reinbeitedistrikt er del av den grenseoverskridende reindriften og er grensenabo til Semisjaur-Njarg, Luokta Mávas og Tuorpon samebyer. Sammenblandinger av rein skjer årvisst. Jáhkågasska tjeldde kan også ha sammenblandinger med Balvatn via Tuorpon sameby. Merkenemnda mener at hensynet til en velordnet reindrift i det grenseoverskridende samarbeidet, tilsier at det omsøkte merket ikke kan godkjennes.

Det omsøkte merket avviker fra merketyperne som finnes i Balvatn reinbeitedistrikt. Det er ikke ønskelig å etablere nye merker som bryter helt med etablerte merketyper i et reinbeitedistrikt. Dette er et tilleggsmoment som taler mot godkjenning av det omsøkte merket.

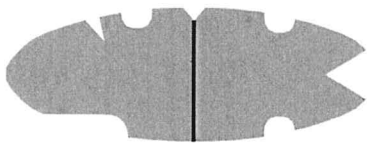
Det omsøkte merket ligger over Egon Kappfjells reinmerke. Kappfjells reinmerke er et gammelt familiemerke som har røtter i Nordland fra langt tilbake i tid. Merkenemnda skal, under ivaretagelse av hensynet til velordnet reindrift, søke å bevare tradisjonell bruk og utforming av reinmerker. Blant annet skal tradisjonelle familiemerker søkes bevart for familien. Dersom omsøkte merke godkjennes, vil det sette begrensninger for Kappfjells muligheter å utvikle eget merke til etterkommere i familien.

Bakgrunn

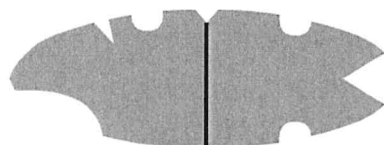
Nils-Matti Vasara søker om registrering av reinmerke i Balvatn reinbeitedistrikt. I søknaden er det noe uklart hvilket merke han egentlig søker om. I beskrivelsen av venstre øre står det: «hanka eller vajastak» på søknaden. Alt etter hvilket snitt det er snakk om, kan det omsøkte merket beskrives på to måter:

Merke med vajastak:

Olgešbeallji guobir, biehkke ovddal ja mañil
Gurotbeallji vajastak, biehkke nálde sarggaldat ovddal

Merke med hoanĵka/gieška mañil:

Olgešbeallji guobir, biehkke ovddal ja mañil
Gurotbeallji, gieška mañil, biehkke nálde sarggaldat ovddal

Det er merket med «vajastak» som er mest lik avtegningen på søknaden.

Merket skal inngå i Marit Blinds siidaandel.

Som vedlegg til søknaden følger en bekreftelse fra Käsivarsi reinbeitedistrikt i Finland. Bekreftelsen sier at Vasara er reineier der. Det framgår at hans foreldre er reindriftssamer. Det bekreftes at begge familiene er samisk og har vært engasjert i reindrift.

Søknaden har vært på høring. Det er mottatt høringsuttalelse fra Egon Kappfjell i Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt, Luokta Mávas sameby, Jessica Länta i Jáhkågasska tjielde, Per Jonas Parffa i Tuorpon sameby, Marja Blind og Dan Fjällman i Semisjaur Njarg sameby.

Høringsrunden

Uttalelse fra Egon Kappfjell, Voengelh Njaarke

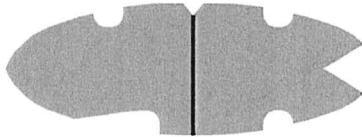
Egon Kappfjell går imot det omsøkte merket. Han skriver:

«Søknaden på reinmerke som Nils-Matti Vasara søker på er kopi av mitt registrerte reinmerke, med tilleggssnitt (jøøreltse). En jøøreltse lager man ved overdragelse/kjøp av ett reinmerke.»

Mitt reinmerke er ett gammelt familie/slekts merke i Nordland. Det er flere merker i familien(slekta) med disse kombinasjoner (guektie mierke) høyre /venstre øret. Jeg overtok dette merke reg nr: 5058 i 2014 av Thomas Wæhre Kappfjell. Han fikk overtatt det av båeries-siesa Sofie Kappfjell som er vår tante. Hun hadde dette reinmerke siden hun var lita. Hun ble født: 12.07.1921.

Jeg anbefaler att merkenemnda i Nordland avslår søknaden til Nils-Matti Vasara da dette merke umyndiggjør mitt merke i Nordland.»

Egon Kappfjell

Uttalelse fra Luokta Mávas sameby

Luokta Mavás sameby skriver i første uttalelsen:

«Luokta Mavas sameby avstyrker bestämt Nils-Matti Vasaras ansökan om att registrera aktuellt renmärke i Balvatn reinbeitesdistrikt.

Skälet till detta är renmärkssnitten ligger mycket nära tre(3) registrerade märken i Luokta Mavas sameby. Dessutom är Balvatn reinbeitesdistrikt den närmaste grannen till Luokta Mavas sameby och har genom åren under vissa tider av betessäsongen haft samdrift. Den senaste tiden har distriktet under vintertid betat på svensk sida med acceptans från Luokta Mavas sameby.

Samebyn återkommer med en detaljerad motivering till varför samebyn avstyrker aktuella ansökan från Nils-Matti Vasara före hörningsfristen utgång den 17/2 2017.»

Luokta Mávas har utfyllt denne protesten med flere opplysninger. Samebyen skriver i etterfølgende uttalelse:

«Samebyn har den 14/2 2017 per e-post skicat ett yttrande över Nils-Matti Vasaras ansökan om att registrera aktuellt renmärke i Balvatn reinbeitesdistrikt, där man bestämt avstyrkte ansökan. I e-brevet anförde sameby att renmärkssnitten ligger mycket nära registrerade märken i Luokta Mavas sameby.

Dessutom är Balvatn reinbeitesdistrikt den närmaste grannen till Luokta Mavas sameby och har genom åren under vissa tider av betessäsongen haft samdrift. Den senaste tiden har distriktet under vintertid betat på svensk sida med acceptans från Luokta Mavas sameby.

I en bifogad bilaga finns 8 registrerade renmärken i samebyn avritade till en del överlappar det ansökt renmärket.

Renmärke nr 1, registrerad på Karl Henrik Kuhmunen är ett släktmärke, vars vänsteröra är i det närmast identiskt med de sökta märket, dessutom har snitten på höger öra samma struktur som det sökta märkets höger öra.

Renmärke nr 2,3 och 4 av avbrott från renmärke nr 1.

Renmärke nr 5 är ett avbrott från renmärke nr 6. Det ansökta renmärket ligger snitmässigt över både renmärke nr 5,6, vilket kan under vid vissa omständigheter blir ett stort problem.

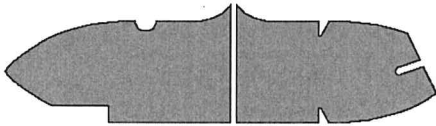
Renmärke nr 7 är ett avbrottsmärke från renmärke nr 8, som också snitmässigt under vissa omständigheter under det ansökta märket.

Mot bakgrund av vad som framför av bilagan skulle en registrering av det ansökta märket i Balvatn reinbeitesdistrikt potentiellt skapa stora risker för alla inblandade, men framförallt för Luokta Mavas sameby.

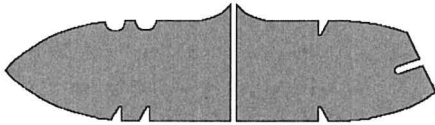
Samebyn får avslutningsvis än en gång understryka att både det ägarna av det registrerade renmärken nr 1-8 och samebyn med det starkaste avstyrker att det aktuella renmärket registreras i Balvatn reinbeitesdistrikt.»

Vedlagt denne uttalelsen følger avtegning av 8 merker som protesten grunner seg på. Avtegningen av merkene er hentet fra Sametingets merkeregister:

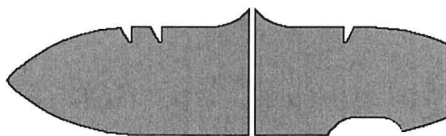
1. Karl Henrik Kuhmunen, Luokta Mavas

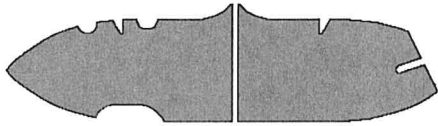
2. Jon-Ole Kuhmunen, Luokta Mavas

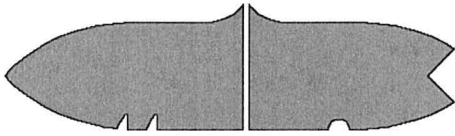
3. Anne Madeleine Kuhmunen, Luokta Mavas

4. Peter Mikael Kuhmunen, Luokta Mavas

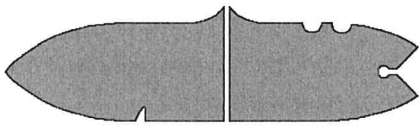

5. Leif Anders Granberg, Luokta Mávas

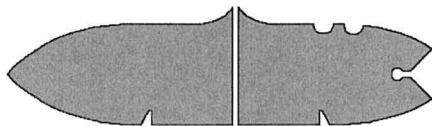

6. Erik Sjaggo, Luokta Mávas

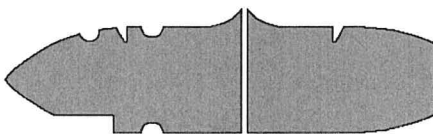
Finner ikke dette merket i merkeregisteret slik det er beskrevet i protesten.

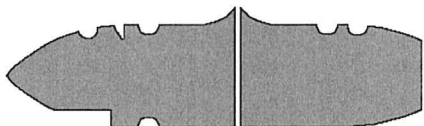
Finner følgende merke registrert på Erik Sjaggo

7. Mikael Anders Nila Jannok, Luokta Mávas

8. Ella Britt Utsi Jannok, Luokta Mávas

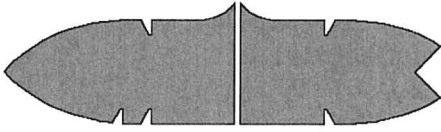

Uttalelse fra Jessica Länta, Jåhkågasska tjielddde

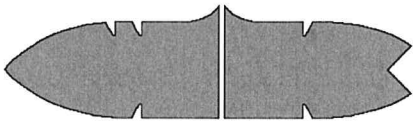
Jessica Länta skriver at de hun representerer (familien), ikke ønsker at det omsøkte merket blir registrert. Det skyldes at merket ligner og er sterkere enn deres. Hun skriver videre at sammenblandinger av rein skjer årlig.

De merkene hun henviser til, er lagt ved uttalelsen. Disse er (hentet fra merkeregisteret):

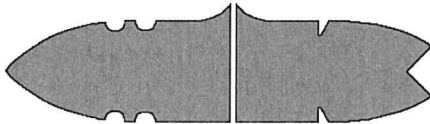
9. Jessica Länta, Jåhkågasska

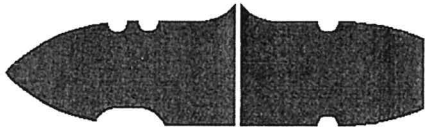
10. Annica Länta, Jåhkågasska

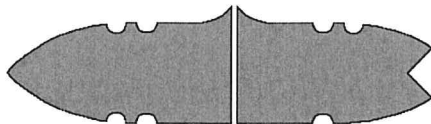
11. Gertrud Länta, Jåhkågasska

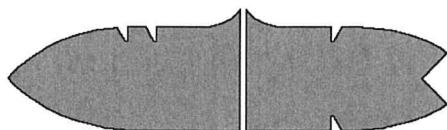
12. Jovva Anta Pirak Länta, Jåhkågasska (kopi fra registreringsbevis)

13. Bror Ivan Amul Länta, Jåhkågasska

14. Mikael Hjärtlund, Jåhkågasska

Uttalelse fra Per Jonas Parffa, Tuorpon sameby

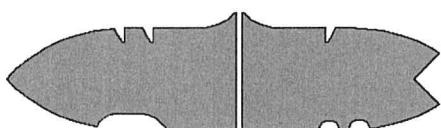
Per Jonas Parffa skriver:

*«Undertecknad vill härmed avstyrka registrering av renmärke till Nils-Matti Vasara (ref: 2016/8763) i Balvatn reinbetedistrikt, då det finns stor risk att förväxling kan ske med med **mitt** och min familjs märken som är registrerade och brukas i Tuorpon sameby i dag.*

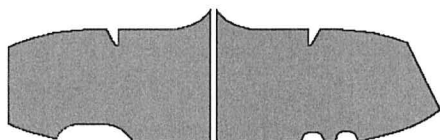
Tuorpon sameby och Balvatn reinbetesdrikt har ofta sammanblandning av ren och detta kommer att försvåra arbetet for samtliga inblandade.»

De reinmerkene han viser til, er vedlagt uttalelsen. Disse er:

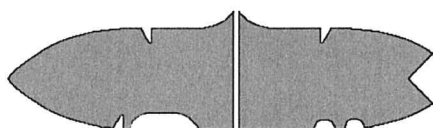
15. Jan Tommy Larsson, Tuorpon

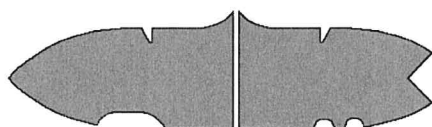
16. Per Jonas Parffa, Tuorpon

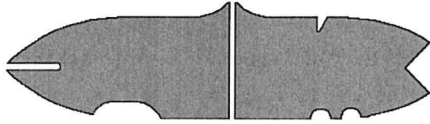
17. Áine Gáren Eliisa Utsi Parffa, Tuorpon

18. Per Ándá Mateo Utsi Parffa, Tuorpon

19. Áike Juhán Utsi Parffa, Tuorpon

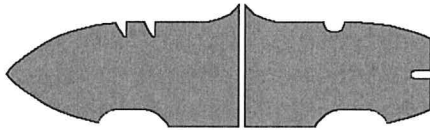
Uttalelse fra Marja Blind, Semisjaur Njarg sameby

Marja Blind skriver:

«Både merket og samebyene er nære hverandre, og det er fare for sammenblanding, min sameby er Semisjaur—Njarg.

Våre merker er vanskelig å se forskjell på siden hovedsnittet på høyre øre og snitt nede på venstre øre er veldig like. Derfor ser jeg helst at Nils-Matti søker på et annet merke. Mitt merke kommer fra Parffa - familien i Tuorpon sameby som er enda nærmere Balvatn Reinbeitedistrikt. Og der er det allerede merker som har identisk hovedsnitt i høyre øre og lik snitt nede på venstre øre som Nils-Matti har søkt på her.»

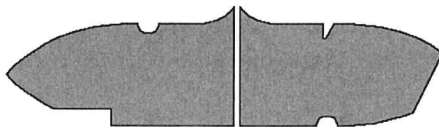
20. Marja Kristina Blind, Semisjaur Njarg

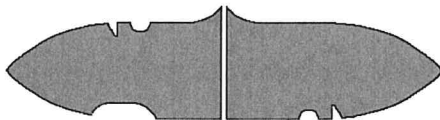
Uttalelse fra Dan Fjällman, Semisjaur Njarg sameby

Dan Fjällman skriver at de grenser mot Balvatn og har sammenblandinger av rein. Han skriver videre at de ikke får skilt ut svensk rein. Han viser til to merker som begrunnelse for motstanden mot merket. Disse er:

21. Thea Persson Fjällman, Semisjaur Njarg

22. Nils Henrik Omma, Semisjaur Njarg

Grunnlaget for avgjørelsen

Etter reindrifftslovens § 38 første ledd skal alle reinmerker godkjennes av merkenemnda før det tas i bruk i det regionale reinbeiteområdet.

Retten til reinmerke framgår av reindrifftslovens § 32. Her framgår det følgende:

«Rett til reinmerke har personer av samisk ætt som

1. ved lovens ikrafttredelse hadde reindrift som hovednæring i reinbeitedistrikt i samsvar med lov 9. juni 1978 nr. 49 om reindrift § 4, jf. § 3, eller
2. har foreldre eller besteforeldre som har hatt reindrift som hovednæring, og som
3. inngår i siidaandel eller skal inngå i siidaandel etter beslutning i henhold til § 10 annet ledd eller lede siidaandel eller sideordnet rekrutteringsandel i henhold til §§ 11 til 15.»

Bekreftelsen fra Käsivarsi reinbeitedistrikt i Finland viser at Vasara er reineier der. Det framgår at hans foreldre er reindriftssamer. Det bekreftes at begge familiene til foreldrene er samisk og har vært engasjert i reindrift. Det framgår ikke om reindrift har vært deres hovednæring.

Det er heller ikke presisert at Vasara har reindrift som hovednæring. Fylkesmannen legger likevel til grunn at han har reindrift som hovednæring. Denne konklusjonen har vi basert på muntlige opplysninger fra Marit Blind. Hun har opplyst at Vasara driver med reindrift på heltid i Finland. Vi har videre fått en epost fra Mattilsynet som oppgir Vasaras reintall. Mattilsynet har blitt kontaktet av Vasara. Han har forhørt seg om innførsel av rein fra Finland til Balvatn. Antallet rein som er oppgitt, er såpass høyt at vi mener det er riktig å legge til grunn at Vasara har reindrift som hovednæring. Fylkesmannen har ikke bedt om nærmere dokumentasjon på at Vasara har reindrift som hovednæring, eller at hans foreldre har hatt det. Det skyldes at det er framkommet andre forhold i høringsrunden som tilsier at det omsøkte merket ikke bør godkjennes.

Fylkesmannens legger til grunn at Vasara oppfylder lovens vilkår for å eie rein og ha reinmerke (reindrifftslovens § 9, jf. § 32). Han skal inngå i Marit Blinds siidaandel i Balvatn reinbeitedistrikt. Hans foreldre har drevet med reindrift i Käsivarsi reinbeitedistrikt, jf. § 32 pkt. 2. Han fyller også hovedkravet i § 32 om å være av samisk ætt.

Vi gjør oppmerksom på at vi ikke har mottatt noen informasjon som norsk personnummer til søkeren. Dette er nødvendig når vi skal legge merket inn i saksbehandlersystemet for merker.

Vurdering

Merkelikhhet

Protestene mot det omsøkte merket begrunnes ut fra totalt 23 merker, inkludert merket til Egon Kappfjell.

Egon Kappfjells merke, Voengelh Njaarke

Egon Kappfjell vektlegger at det omsøkte merket er identisk med han eget, med tillegg av jyørehtasse (jyøreltse). Her dreier det seg om et tilleggssnitt til Kappfjells merke foran på venstre øre. Egon Kappfjells reinmerke er et gammelt familiemerke som har

gått i arv gjennom flere generasjoner. Han mener merket blir «umyndiggjort» dersom det omsøkte merket godkjennes.

Kappfjells familiemerke har lange tradisjoner i Nordland. Det omsøkte merket har ikke bakgrunn fra Nordland. Fylkesmannen mener derfor merkenemnda skal vektlegge Kappfjells argumenter. Selv om det ikke er fare for sammenblandinger mellom Voengelh Njaarke og Balvatn, er Kappfjells merke et familiemerke. Merket ligger under det omsøkte merket. Dersom Kappfjell skal videreutvikle sitt merke til etterkommere, vil han ha begrenset mulighet til å gjøre det. Selv om dette argumentet ikke er avgjørende, er det med på å underbygge argumentene mot å godkjenne det omsøkte merket.

Merker i Luokta Mávas sameby

Luokta Mávas viser til merkene 1 – 8. Samebyen mener at det omsøkte merket til dels overlapper disse merkene. Fylkesmannen ser at det er store likheter med flere av merkene. De fleste av disse er likevel mulig å skille fra omsøkt merke. Merket til Leif Anders Granberg (merke 5) ligger under det omsøkte merket.

Balvatn reinbeitedistrikt og Luokta Mavás sameby er grensenaboer og har nær kontakt. Balvatn bruker vinterbeiter i samebyen. Det er sammenblandinger av rein, og det kan være vanskelig å få til gode utskillinger. Dette er et grenseområde der rein fra Balvatn møter rein også fra flere andre samebyer. Det kan til dels dreie seg om store mengder rein enkelte år. Derfor er det viktig at reinmerkene i dette området kan skilles klart fra hverandre.

Merker i Jåhkågasska tjielddde

Jessica Länta går imot merkesøknaden på vegne av flere merkeiere i familien. Hun viser til 6 merker (merke 9 -14). Fylkesmannen ser at merkene til Jessica Länta (merke 9), Annica Länta (merke 10), Gertrud Länta (merke 11) og Mikael Hjærtlund (merke 14) ligger under det omsøkte merket. De to andre merkene (12 og 13) ligger også svært nært det omsøkte merket.

Jåhkågasska tjielddde grenser ikke mot Balvatn. Det kan likevel skje sammenblandinger av rein via Tuorpon sameby som er grensenabo til Balvatn.

Merker i Tuorpon sameby

Per Jonas Parffa viser til 5 merker (15 – 19). Han mener at det omsøkte merket er svært likt merkene i hans familie. Fylkesmannen ser at dette er merker med store likheter. Enkelte merker har bare et eneste snitt som skiller dem fra det omsøkte merket.

Tuorpon sameby er grensenabo med Tuorpon sameby. Det skjer årlige sammenblandinger av rein.

Merker i Semisjaur Njarg sameby

Det er tre merker som ligger til grunn for motstanden mot det omsøkte merket (merkene 20 – 22). Dette er også merker med likheter, særlig venstre øre. Nils Henrik Ommas merke (22) er svært nær og kan i visse tilfeller ligge under.

Semisjaur Njarg er også grensenabo til Balvatn. Det skjer årlige sammenblandinger av rein.

Merkenemndas merkeskjønn

Merkenemnda skal påse at omsøkte merker kan skilles fra andre merker, og at merker har en slik form at forveksling eller misbruk ikke kan finne sted. Videre skal merkenemnda, under ivaretagelse av hensynet til velordnet reindrift, søke å bevare tradisjonell bruk og utforming av reinmerker. Blant annet skal tradisjonelle familiemerker søkes bevart for familien.

De overnevnte vilkårene framgår av reindriftingslovens § 38.

Merkenemnda skal også ta hensyn til en del prinsipper ved vurderinga av nye merker som søkes godkjent i Nordland. Grunnprinsippet og unntak fra grunnprinsippet i merkenemndas merkeskjønn framgår av utfyllende retningslinjer for utforming av reinmerker i Nordland reinbeiteområde.

Retningslinjene er behandlet av merkenemnda, men ikke godkjent ennå av reindriftingsstyret. Inntil retningslinjene er godkjent, er det likevel naturlig å bruke retningslinjene som en veiledning i merkeskjønnet.

Av retningslinjene framgår det at merkenemnda skal legge til grunn samme merkeskjønn for merker i Norge og i tilstøtende områder i Sverige. Dette betyr at merker i Norge og Sverige som påvirker reindriften i Nordland, skal vektlegges på samme måte ved utøvelsen av merkeskjønnet. Dette skyldes at store deler av reindriften i Nordland er del av den grenseoverskridende reindriften mellom Norge og Sverige. Det er kontakt og sammenblandinger på tvers av landegrensen. Alle reinmerker som er del av den grenseoverskridende reindriften, vil gjensidig påvirke hverandre, uavhengig av hvilken side av grensen reinen og merkene tilhører. Hensikten er å ha et velfungerende merkesystem som gir grunnlag for en velordnet reindrift også på tvers av riksgrensen.

Dette er også en innarbeidet praksis i merkenemndas behandling av reinmerker i Nordland. Formuleringen i retningslinjene er derfor en bekreftelse av etablert praksis. Dette støttes også opp gjennom reindriftingslovens § 39 første ledd. Der framgår det at kunngjøring av merker også skal skje i Sverige.

Grunnprinsippet i merkeskjønnet forteller at nye merker skal følge merketradisjoner og merkebilder som er karakteristisk for familien og slekta. Videre forteller det at nye merker utledes fra foreldrene. Det framgår videre at nye merker skal være tilknyttet reinbeitedistriktet der merket skal brukes. Dette vil følge naturlig når et barn får utledet sitt merke fra en av foreldrene i distriktet. Merkesøknad fra en person som ikke har foreldremerke i det reinbeitedistriktet merket søkes til, vil ikke kunne behandles etter grunnprinsippet. Da må søknaden behandles etter «unntak fra grunnprinsippet».

Unntak fra grunnprinsippet kan vurderes under følgende vilkår:

- a. Omsøkte merke er avledet fra en merketype/mearkaoalli i samme siida eller reinbeitedistrikt.
- b. En person kan overføre eget merke til en annen person innenfor familien og/eller slekta i samme reinbeitedistrikt som merket har vært brukt.
- c. Merket er registrert eller har vært registrert på søkers slekt i reinbeitedistriktet og stått ubrukt/ledig.

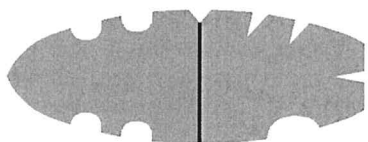
Disse unntakene sammen med grunnprinsippet, betyr at det ikke er ønskelig å godkjenne nye merker som avviker helt fra de merketyperne som allerede finnes i reinbeitedistriktet.

Det omsøkte merket har opprinnelse i Käsivarsi reinbeitedistrikt i Finland. Det er i grenseområdet mot Karesuando. Merkenemnda må vurdere hvordan merket passer inn i forhold til merkene i Balvatn reinbeitedistrikt.

Omsøkt merke i forhold til merker i Balvatn reinbeitedistrikt

Merkeprotokollen for Balvatn reinbeitedistrikt består av 9 merker. Alle merkene har en tydelig profil som viser familietilhørighet. De eldste merkene er følgende:

1. Per Olof Blind (første gang registrert på Ella Blind):

2. Kristine Blind Helland (første gang registrert på Per Olof Blind):

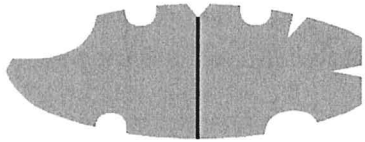
3. Elise Blind:

4. Marit Blind:

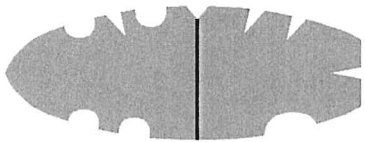
5. Nils Anders Blind:

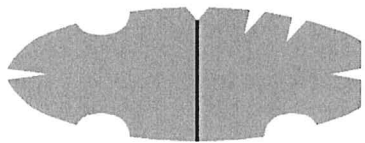
Ella Blind var mor til Per Olof, Elise, Marit og Nils Anders Blind. Hennes merke (merke 1) er det første som ble registrert av de merkene som nå brukes i Balvatn. Merket har også vært brukt i Sverige fra lang tid tilbake.

Følgende merker tar utgangspunkt i disse 5 merkene:

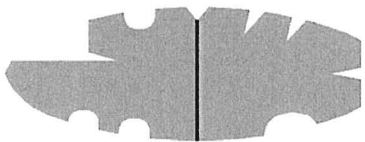
Per Mikael Blind Helland (bror til Kristine Blind Helland merke 2):

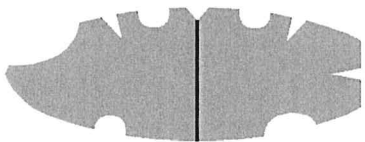
Lisa Maria Blind (datter til Elise Blind merke 3).

Pia Blind (niese av Marit Blind merke 4, datter av Elise Blind):

Per Anders Blind (sønn av Nils Anders Blind merke 5):

Merkeprotokollen viser at ingen merker i Balvatn har guobir på høyre øre. Det er heller ingen merker som har et tilsvarende merkebilde på venstre øre som det omsøkte merket.

Fylkesmannens vurdering er at det omsøkte merket avviker fra merketyperne i Balvatn reinbeitedistrikt. Det ser derimot ut til at merket har større likheter med merketyper i de tilgrensende samebyene. Det kan konstateres ut fra de merkene som ligger til grunn for protestene fra svensk side.

Konklusjon

Fylkesmannen innstiller på at det omsøkte merket ikke blir godkjent. Det skyldes store likheter med flere merker fra samebyer som har eller kan ha sammenblandinger med Balvatn reinbeitedistrikt. Flere av disse merkene ligger også under det omsøkte merket.

Balvatn reinbeitedistrikt er del av den grenseoverskridende reindriften og er grensenabo til Semisjaur Njarg, Luokta Mávas og Tuorpon samebyer. Sammenblandinger av rein skjer årlig. Jåhkågasska tjeldde grenser ikke direkte mot Balvatn, men sammenblandinger av rein kan skje og skjer via Tuorpon sameby.

Det omsøkte merket avviker fra merketypene som finnes i Balvatn reinbeitedistrikt. Det er ikke ønskelig å etablere nye merker som bryter med etablerte merketyper i et reinbeitedistrikt. Dette er et tilleggsmoment som taler mot godkjenning av det omsøkte merket.

Det omsøkte merket ligger over Egon Kappfjells reinmerke. Dersom omsøkte merke godkjennes, vil det sette begrensninger for Kappfjells muligheter å utvikle eget merke til etterkommere i familien.

Klageadgang

Merkenemndas vedtak kan i henhold til forvaltningslovens § 28 påklages. En eventuell klage stiles til Klagenemnda for merkesaker og sendes Fylkesmannen i Nordland. Klagefristen er tre uker etter at underretning om vedtaket er mottatt. En eventuell klage skal nevne vedtaket det klages over, nevne de endringer som ønskes og nevne de grunner klagen støtter seg til.

Arkivsaksnr: 2016/3442-0

Saksbehandler: Ing-Lill Pavall

Dato: 22.03.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Merkenemnda for Nordland	9/17	23.05.2017

Søknad om registrering av reinmerke. Oddvar Sara, Frostisen reinbeitedistrikt

Forslag til vedtak

Med hjemmel i reindriftslovens § 38 første ledd, jf. § 32, avslår merkenemnda for Nordland søknad om reinmerke til Oddvar Sara, Frostisen reinbeitedistrikt.

Begrunnelse

Oddvar Sara har ikke dokumentert at han oppfyller reindriftslovens vilkår for å kunne eie rein og ha reinmerke i det samiske reinbeiteområdet, jf. reindriftslovens § 32 første ledd, punkt 1 og 2.

Det omsøkte merket ligger over merket til Lars Dyrind i Girjas sameby (merke nr. 9) og over merkene til Nikolaus Pejok (nr. 23), Lars Petter Pejok (nr. 24), Jon-Erik Pejok (nr. 25), Anna Kristina Skaltje (nr. 39), John Skaltje (nr. 40) og Nils Erik Skaltje (nr. 41) i Baste čerru. Det omsøkte merket har også store likheter med andre merker i Baste og Girjas. Frostisen reinbeitedistrikt er del av den grenseoverskridende reindriften. Distriktet har nært samarbeid med Girjas sameby og Baste čerru og bruker områder som kan føre til sammenblandinger av rein. Merkenemnda mener at hensynet til en velordnet reindriften i det grenseoverskridende samarbeidet, tilsier at dette merket ikke kan godkjennes.

Saksprotokoll i Merkenemnda for Nordland - 23.05.2017

Vedtak – enstemmig:

Med hjemmel i reindrifftslovens § 38 første ledd, jf. § 32, avslår merkenemnda for Nordland søknad om reinmerke til Oddvar Sara, Frostisen reinbeitedistrikt.

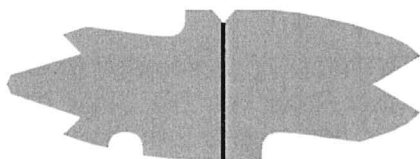
Begrunnelse

Oddvar Sara har ikke dokumentert at han oppfyller reindrifftslovens vilkår for å kunne eie rein og ha reinmerke i det samiske reinbeiteområdet, jf. reindrifftslovens § 32 første ledd, punkt 1 og 2.

Det omsøkte merket ligger over merket til Lars Dyrind i Girjas sameby (merke nr. 9) og over merkene til Nikolaus Pejok (nr. 23), Lars Petter Pejok (nr. 24), Jon-Erik Pejok (nr. 25), Anna Kristina Skaltje (nr. 39), John Skaltje (nr. 40) og Nils Erik Skaltje (nr. 41) i Baste čerru. Det omsøkte merket har også store likheter med andre merker i Baste og Girjas. Frostisen reinbeitedistrikt er del av den grenseoverskridende reindriffta. Distriktet har nært samarbeid med Girjas sameby og Baste čerru og bruker områder som kan føre til sammenblandinger av rein. Merkenemnda mener at hensynet til en velordnet reindrifft i det grenseoverskridende samarbeidet, tilsier at dette merket ikke kan godkjennes.

Bakgrunn

Oddvar Sara søker om registrering av følgende reinmerke i Frostisen reinbeitedistrikt:

Olgešbeallji guobir ja vatnja manjil
Gurotbeallji lottegazza, vatnja ovddal, ceahkes manjil

Sara skal inngå i siidaandelen til Isak Vars i Frostisen reinbeitedistrikt. Det er dokumentert ved underskrift på søknaden.

Fylkesmannen har bedt om ytterligere opplysninger fra Sara da vi har fått melding om at han har flyttet rein til Frostisen.

Sara opplyser at han flyttet med 50 rein til Frostisen reinbeitedistrikt etter avtale med Isak A. Vars. Flyttingen ble gjennomført vinteren 2016. Han opplyser også at flesteparten av reinen er merket i hans merke (som ikke er registrert i Nordland). Noen få av reinen har konas merke. Han opplyser at hennes merke er registrert i Könkämä sameby i Sverige. Han har ikke oppgitt nøyaktig hvor mange rein som er merket i konas merke. Han har heller ikke opplyst hvordan dette merket ser ut. Fylkesmannen

har ikke mottatt søknad om registrering av ektefellens merke i Frostisen reinbeitedistrikt.

Fylkesmannen har bedt om opplysninger fra Frostisen reinbeitedistrikt om Oddvar Saras innflytting og deres syn på merkesøknaden. Denne informasjonen har vi etterlyst to ganger uten at vi har fått svar fra Frostisen reinbeitedistrikt.

Frostisen reinbeitedistrikt har fra rundt 1980 hatt to siidaandeler og et øvre reintall på 700. Slik har det vært til 2008 da Isak Vars fikk tillatelse fra distriktet til å flytte med sin rein fra Hulløya i Stájggo-Hábmer til Frostisen. Dette ble senere formalisert som en del av bruksreglene.

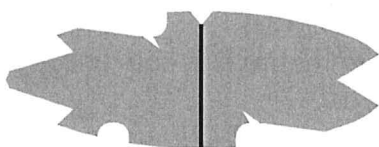
I bruksreglene for Frostisen reinbeitedistrikt er det slått fast at det skal være to siidaandeler i distriktet. Isak Vars har imidlertid fått tillatelse til å ha sin siidaandel der så lenge han driver med rein, og reintallet i distriktet ikke overstiges. Når han avvikler egen reindrift, skal distriktet tilbake til to siidaandeler.

Sara opplyser i søknaden at merket tidligere har vært registrert i Vest-Finnmark i distrikt 29 Frakfjord/Silda.

Vi har ikke funnet merket i merkeregisteret. Vi har derfor bedt Fylkesmannen i Finnmark om å gi oss opplysninger om historikk og status for merket.

Fylkesmannen i Finnmark opplyser følgende:

«Oddvar Sara - reinmerke - Historikk på registrert merke

17.03.1949: Registrert til Oddmund Sandvik (Oddvar sin far.) Dette framkommer i Stor Merkeprotokoll fra 1939, protokoll nr 2 side 131. Merkenr 1661. I følge opplysninger i gamle Meldinger om reindrift har merket vært i bruk i distrikt 26-Lákkonjårga.

02.08.1978: Overført til sønnen Oddvar Sara. Ikke opplysninger hvilket distrikt merket ble registrert til.

22.04.1987: Merket ble slettet, merkenemnda sak 79/87 av 01.04.1987 med begrunnelse – ikke rein i dette merket.

11.05.1987: Sara påklaget merkenemndas vedtak om sletting. Klagen begrunnes med at merket brukes i distrikt 32-Silvetnjårga og at han har rein til bevoktning hos Nils J.J Eira og Marit M. Sara Eira.

23.06.1987: Merkenemnda sak 142/87. Klagen ble ikke tatt til følge. Det er ikke oppført rein til han i MOR for Nils J.J Eira og Marit M. Sara Eira. Saken oversendt til Reindrifststyret til behandling.

01.10.1987: Bekreftelse fra Nils J.J. Eira (Jus-Nige) og Marit M. Sara Eira om at Oddvar har rein til bevoktning hos dem i distrikt 32-Silvvetnjárga. Bekreftelsen ble sendt til Reindriftsadministrasjonen i Alta.

02.02.1988:

Merkenemnda i Vest-Finnmark behandler saken på nytt etter bekreftelse fra Eira. Merkenemnda sak 19/88. Klagen tas ikke til følge. Oddvar oppfyller ikke vilkårene i reindriftslovens § 4,2 i 1978-loven.

15.03.1989:

Brev fra Oddvar Sara.

Oddvar Sara flytter sine rein til bevoktning hos sin onkel Mathis J. Sara i distrikt 29-Seakkesnjárga/Silda for å oppfylle vilkårene i RL § 4,2. Onkelen påfører Oddvars rein på sin MOR i driftsåret 1988/1989.

14.09.1989:

Merkenemnda behandler klagen på nytt i sak 51/89. Klagen tas til følge. Han har rein til bevoktning hos sin onkel.

Fylkesmannen i Finnmark kjenner til at Oddvar Sara sitt reinmerke har vært i bruk i distrikt 29-Seakkesnjárga/Silda fra 1989 til 2004.

I desember 2004 overførte Sara sine rein og reinmerke til Könkämä čearru i Nord-Sverige. Dette er bekreftet i brev av 03.12.2004 fra Sara til Könkämä čearru med kopi til Fylkesmannen (tidligere Reindriftsagronom). Oddvar Sara sitt reinmerke har siden ikke vært i bruk i Vest-Finnmark. Fylkesmannen i Finnmark kjenner ikke til om merket er eller har vært i bruk i Sverige.»

Det bemerkes at det omsøkte merket ikke er det samme merket som tidligere har vært registrert i distrikt 29 Seakkesnjárga/Silda.

Høringsrunden

Søknaden har vært på høring. Det er kommet protester fra Baste og Girjas samebyer. Deres protester begrunner seg ut fra totalt 49 merker.

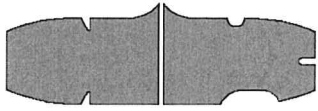
Uttalelse fra Girjas sameby

Girjas sameby skriver:

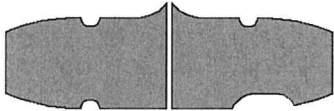
«Girjas sameby överklagar nämnda sökta renmärke, då märkesbilden är mycket snarlik renmärken i Girjas sameby. Dessa renmärken är mycket snarlika, "gahtjadan bealjji" (snitten kan falla) och risk för ommärkning kan uppstå. Eftersom Girjas sameby har samarbete med Frostisens renbetesdistrikt som har sammanblandningar med Hamaröy/Mörkvatn är det ytterst olyckligt att inte Girjas sameby blivit informerad om att Oddvar Sara redan transporterat ca. 200 ren till ovannämnda renbetesdistrikt i Nordland.»

Girjas har lagt ved en oversikt over 14 merket som Girjas begrunner protesten ut fra. Dette er følgende merker, hentet fra merkeregisteret til Sametinget i Sverige:

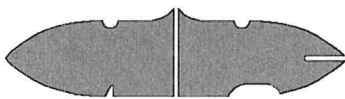
1. Katja Marsja, Girjas:

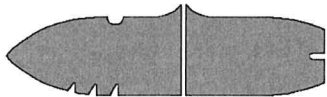
2. Lars Peter Fankki, Girjas

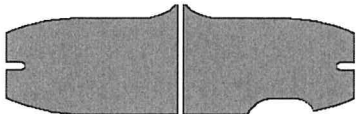
3. Tage Fjellborg, Girjas

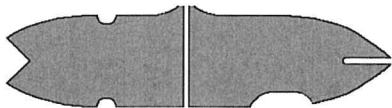
4. Erik Sarri, Girjas

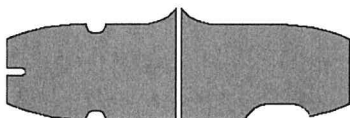
5. Aslak Marsja, Girjas

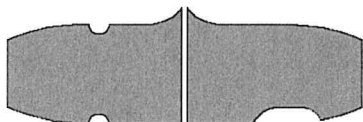
6. Torsten Fankki (Billfjärd), Girjas

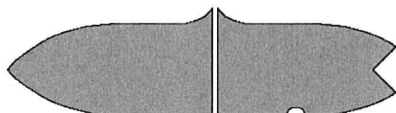
7. Per Erik Fanki, Girjas

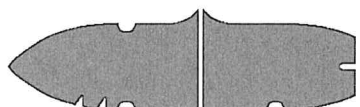
8. Mikael Rikko, Girjas

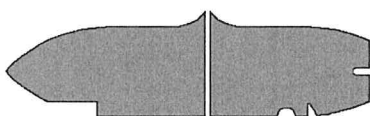
9. Lars Dyrilind, Grijas

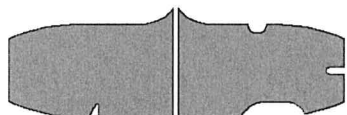
10. Gull-Britt Pittja, Girjas

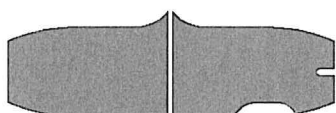
11. Peter Blind, Girjas

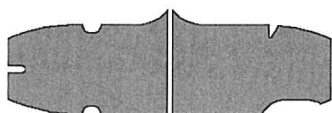
12. Per-Erik Marsja, Girjas

13. Nina Marsja, Girjas

14. Aina-Helene Fankki, Girjas

Uttalelse fra Baste čerru

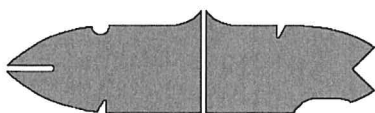
Baste čerru skriver:

«Baste čearru, Girjas och Frostisens renbetesdistrikt har ingått ett samarbetsavtal om renskötsel i gränsområdet mellan Norge och Sverige, det första i sitt slag som tecknades mellan Norsk och Svensk renskötsel. Avtalet är underskrivet och godkänt och därmed skall parterna vara informerade om olika förändringar inom avtalsområdet. Med hänvisning till gällande avtal skulle diskussion om nyetablering av renmärken inom avtalsområdet naturligtvis ske, inom nämnda område finns redan registrerade renmärken som är snarlika och används inom samarbetsavtalsområdet och beroende på användande av märkesmönster kan det vara lätt att renmärkena blir svåra att tyda speciellt vid märkning av kalvar sommartid. Speciellt vid nyetablering av renmärken är det av yttersta vikt att parterna som redan finns inom avtalet är informerade och har godkänt att ett nytt renmärke kan registreras utan hinder eller att parterna enats om att märket inte inkräktar för ett redan etablerat renmärke. Renskötseln mellan svensk och norsk renskötsel tenderar att sammanblandas och får göra det med tanke på att ett avtal upprättas. Sammanblandningar är därmed oundvikliga och med ett nytt renmärke som inte passar in i avtalsområdet blir det ohållbart i längden.

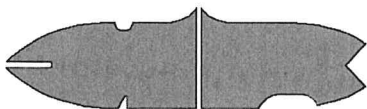
Baste čearru avslår ansökan om att renmärket används och registreras inom Frostisens renbetesdistrikt, och med andra ord inom ett avtalsområde som i vårt fall berör Baste čearru, detta med anledning av att så många renmärken och därmed renar berörs av ansökan, uppskattat till hälften av samebyns renantal.»

Som vedlegg er det opptegnet 35 merker som protesten bygger på. Dette er følgende reinmerker, hentet fra merkeregisteret til Sametinget:

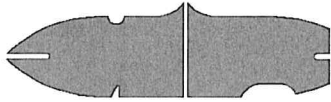
15. Nils-Olof Jannok, Baste

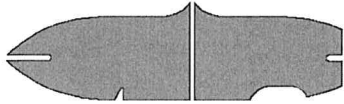
16. Alf Lennart Jannok, Baste

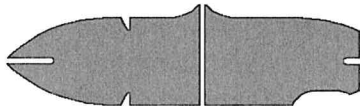
17. Elli-Karin Jannok, Baste

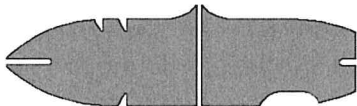
18. Alf Patrik Jannok, Baste

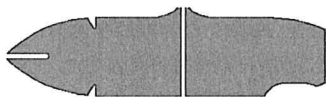
19. Gun Elisabet Jannok, Baste

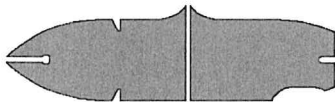
20. Kati Eva-Britt Jannok, Baste

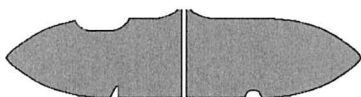
21. Mikael Jannok, Baste

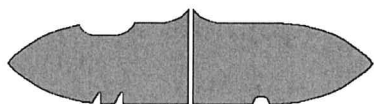
22. Erik Niklas Jannok, Baste

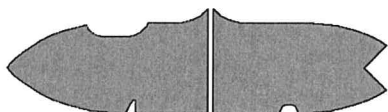
23. Nikolaus Pejok, Baste

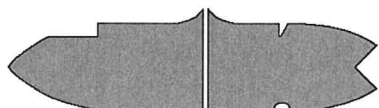
24. Lars Petter Pejok, Baste

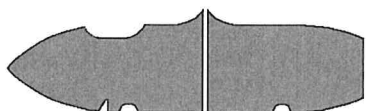
25. Jon-Erik Pejok, Baste

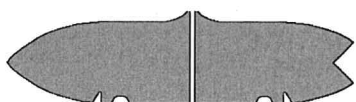
26. Nils-Anders Pejok, Baste

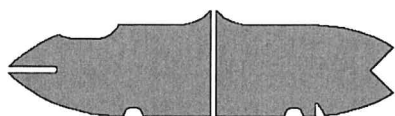
27. Kristina Pejok, Baste

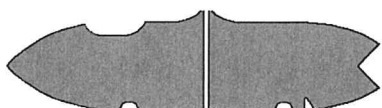
28. Ingrid Skaltje, Baste

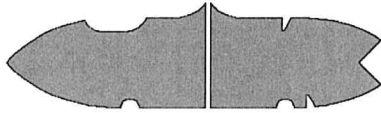
29. Finner ingen i merkeregisteret med dette merket som oppgitt i klagen fra Baste på Sven Skaltje

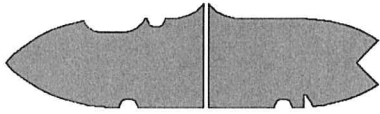
Finner imidlertid følgende merke registrert på Sven Ivan Skaltje, Baste

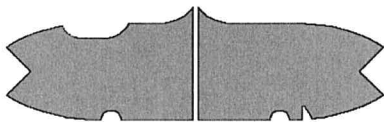
30. Per Thomas Skaltje, Baste

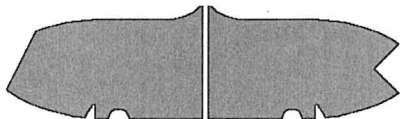
31. Lars Anders Skaltje, Baste

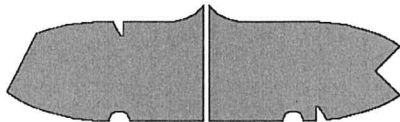
32. Rikard Skaltje, Baste

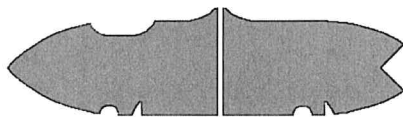
33. Ellen Maria Skaltje, Baste

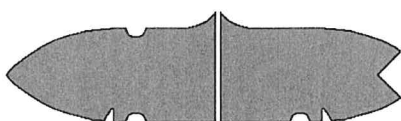
34. Uilla Jennervall, Baste

35. Laila Skaltje, Baste

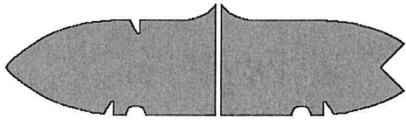

36. Conny Skaltje, Baste

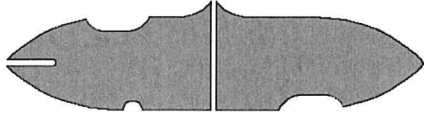

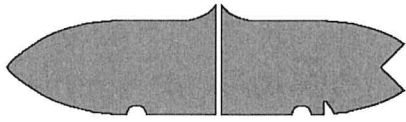
37. Kent Skaltje, Baste

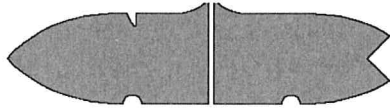
38. Laila Tjuoiki, Baste

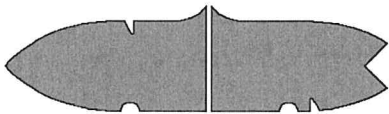
39. Anna Kristina Skaltje, Baste

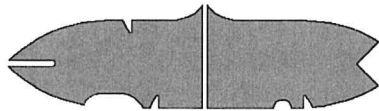
40. John Skaltje, Baste

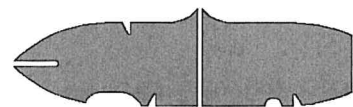
41. Nils Erik Skaltje, Baste

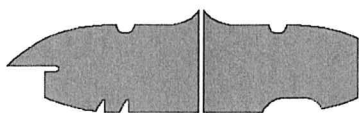
42. Niklas Jannok, Baste

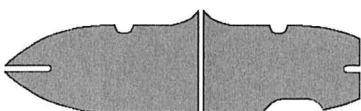
43. Siri Jannok, Baste

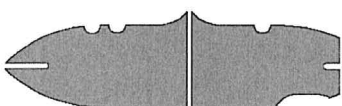
44. Andaras Jannok, Baste

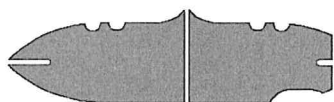
45. Anders Jannok, Baste

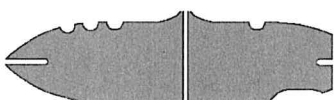
46. Ante Jannok, Baste

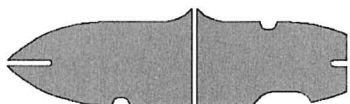
47. Ebba Marja Jannok, Baste

48. Ovlla Jannok, Baste

49. Pia Jannok, Baste

Grunnlaget for avgjørelsen

Etter reindrifstlovens § 38 første ledd skal alle reinmerker godkjennes av merkenemnda før det tas i bruk i det regionale reinbeiteområdet.

Retten til reinmerke framgår av reindriftslovens § 32. Her framgår det følgende:

«Rett til reinmerke har personer av samisk ætt som

1. ved lovens ikrafttredelse hadde reindrift som hovednæring i reinbeitedistrikt i samsvar med lov 9. juni 1978 nr. 49 om reindrift § 4, jf. § 3, eller
2. har foreldre eller besteforeldre som har hatt reindrift som hovednæring, og som
3. inngår i siidaandel eller skal inngå i siidaandel etter beslutning i henhold til § 10 annet ledd eller lede siidaandel eller sideordnet rekrutteringsandel i henhold til §§ 11 til 15.»

Oddvar Sara har opplyst at han tidligere har hatt merke og rein i distrikt 9 Frakfjord/Silda. Opplysningene fra Fylkesmannen i Finnmark bekrefter at han har hatt merke og rein i sin onkels siidaandel i distrikt 29-Seakkesnjárga/Silda fram til 2004. Merket er imidlertid et annet merke enn det han har søkt om å få registrert.

Sara gir ingen opplysninger om hvordan han eventuelt oppfyller reindriftslovens vilkår for å kunne ha reinmerke og eie rein. For å kunne få godkjent et merke, må han fylle reindriftslovens vilkår i § 32 om å være av samisk ætt. Videre er vilkåret at han selv har eller har hatt reindrift som hovednæring, eller at han har foreldre eller besteforeldre som har eller har hatt reindrift som hovednæring. Han må videre inngå i en siidaandel.

I søknaden er det bekreftet at merket skal inngå i Isak A. Vars' siidaandel. Fylkesmannen antar videre at Sara fyller hovedkravet i § 32 om å være av samisk ætt. Det er imidlertid ikke bekreftet at han selv har hatt reindrift som hovednæring, eller at han har foreldre eller besteforeldre som har/har hatt reindrift som hovednæring. Da denne dokumentasjonen mangler, kan i Fylkesmannen ikke legges til grunn at han oppfyller disse vilkårene.

Vurdering

Vurdering av merkelikheter:

Merker Girjas sameby

Girjas sameby vektlegger at det omsøkte merket er «snarlige» de merkene som samebyen har lagt ved protesten. De mener det er «gahtjan beallji», som forklares med at snittene kan falle og ommerking kan oppstå. Det er ingen merker som er fremhevet konkret.

Fylkesmannen mener at de fleste merkene fra 1 – 14 kan skilles fra det omsøkte merket. Dersom det oppstår skader, for eksempel ved at snitt faller, kan det oppstå uklarheter. Girjas har imidlertid ikke beskrevet i hvilke tilfeller det kan skje, og hvilke snitt og merker det er snakk om. Det er derfor vanskelig å kunne vektlegge dette argumentet uten at det er nærmere beskrevet.

Fylkesmannen ser imidlertid at det er ett merke som skiller seg ut fordi det ligger under det omsøkte merket. Det gjelder merket til Lars Dyrind, merke nr. 9.

Merker Baste čerru

Baste fremhever samarbeidsavtalen som er inngått mellom Frostisen, Baste og Girjas. De mener at nye reinmerker skal etableres etter diskusjon mellom partene som har

inngått avtalen. I samarbeidsområdet er det flere merker som er snarlige det omsøkte merket. De sier videre at det kan være vanskelig å tyde reinmerkene, spesielt på sommeren, avhengig av merkesignatur (márkesmönster). Mange reinmerker og rein blir berørt, rundt halvparten av samebyens reintall.

Det er ingen reinmerker som er spesielt omtalt. Men Fylkesmannen registrerer at det er flere merker som nærmest har identisk høyre øre. Noen merker ligger også under det omsøkte merket. Det gjelder merkene til Nikolaus Pejok (nr. 23), Lars Petter Pejok (nr. 24), Jon-Erik Pejok (nr. 25), Anna Kristina Skaltje (nr. 39), John Skaltje (nr. 40) og Nils Erik Skaltje (nr. 41). Flere andre merker til familien Skaltje er også nær ved å ligge under det omsøkte merket.

Merkenemndas merkeskjønn

Merkenemnda skal påse at omsøkte merker kan skilles fra andre merker, og at merker har en slik form at forveksling eller misbruk ikke kan finne sted. Videre skal merkenemnda, under ivaretagelse av hensynet til velordnet reindrift, søke å bevare tradisjonell bruk og utforming av reinmerker. Blant annet skal tradisjonelle familieemerker søkes bevart for familien.

De overnevnte vilkår framgår av reindrifftslovens § 38.

Merkenemnda skal også ta hensyn til en del prinsipper ved vurderinga av nye merker som søkes godkjent i Nordland. Grunnprinsippet og unntak fra grunnprinsippet i merkenemndas merkeskjønn framgår av utfyllende retningslinjer for utforming av reinmerker i Nordland reinbeiteområde.

Retningslinjene er behandlet av merkenemnda, men ikke godkjent ennå av reindrifftsstyret. Inntil retningslinjene er godkjent er det likevel naturlig å bruke retningslinjene som en veiledning i merkeskjønnet.

Av retningslinjene framgår det at merkenemnda skal legge til grunn samme merkeskjønn for merker i Norge og i tilstøtende områder i Sverige. Dette betyr at merker i Norge og Sverige som påvirker reindriffta i Nordland, skal vektlegges på samme måte ved utøvelsen av merkeskjønnet. Dette skyldes at store deler av reindriffta i Nordland er del av den grenseoverskridende reindriffta mellom Norge og Sverige. Det er kontakt og sammenblandinger på tvers av landegrensen. Alle reinmerker som er del av den grenseoverskridende reindriffta, vil gjensidig påvirke hverandre, uavhengig av hvilken side av grensen reinen og merkene tilhører. Hensikten er å ha et velfungerende merkesystem som gir grunnlag for en velordnet reindrift også på tvers av riksgrensen.

Dette er også en innarbeidet praksis i merkenemndas behandling av reinmerker i Nordland. Formuleringen i retningslinjene er derfor en bekreftelse av etablert praksis. Dette støttes også opp gjennom reindrifftslovens § 39 første ledd. Der framgår det at kunngjøring av merker også skal skje i Sverige.

Grunnprinsippet i retningslinjene går ut på at nye merker skal følge merketradisjoner og merkebilder som er karakteristisk for familien og slekta. Videre skal nye merker utledes fra foreldrene. Det framgår videre at nye merker skal være tilknyttet reinbeitedistriktet der merket skal brukes. Dette vil følge naturlig når et barn får utledet sitt merke fra en av foreldrene i distriktet. Merkesøknad fra en person som ikke har foreldremerke i det

reinbeitedistriktet merket søkes til, vil ikke kunne behandles etter grunnprinsippet. Da må søknaden behandles etter «unntak fra grunnprinsippet».

Unntak fra grunnprinsippet kan vurderes i følgende tilfeller:

- a. Omsøkte merke er avledet fra en merketype/mearkaoalli i samme siida eller reinbeitedistrikt.
- b. En person kan overføre eget merke til en annen person innenfor familien og/eller slekta i samme reinbeitedistrikt som merket har vært brukt.
- c. Merket er registrert eller har vært registrert på søkers slekt i reinbeitedistriktet og stått ubrukt/ledig.

Disse unntakene sammen med grunnprinsippene, betyr at det ikke er ønskelig å godkjenne nye merker som avviker helt fra de merketyperne som allerede finnes i reinbeitedistriktet.

Fylkesmannen mener at søknaden må vurderes etter unntak fra grunnprinsippet pkt. a. Her framgår det at merket som det søkes avledning fra, tilhører samme siida eller distrikt.

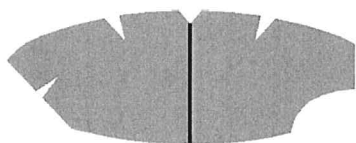
Det omsøkte merket har opprinnelse i Vest-Finnmark. Merkenemnda må derfor vurdere om det omsøkte merket er avledet av et annet merke i Frostisen reinbeitedistrikt. I dette ligger det også en vurdering av hvordan merket passer inn i forhold til merkene i Frostisen.

Omsøkt merke i forhold til merker i Frostisen reinbeitedistrikt

Som vedlegg følger merkeprotokoll for Frostisen reinbeitedistrikt. Dette er merker som er registrert, og som er knyttet til en siidaandel (oppført i melding om reindrift). I tillegg til disse finnes merket som har vært registrert på Johan N.P. Sara. Det er nå søkt om at dette merket overføres til Juhán Nikoalus Wuolab Wollberg (jf. sak til merkenemnda på dette møtet).

Merkeprotokollen viser at det ikke er merker i Frostisen med lottegazza på venstre øre. Det er heller ingen merker som har vatnja ovddal på vestre øre. Det er 8 merker som har guobir på høyre øre (inkludert merket som er omsøkt til Juhán Nikoalus Wuolab Wollberg). Ingen av disse har vatnja manjl på høyre øre.

Det omsøkte merket skal tilhøre til Isak A. Vars´ siidaandel. Han har følgende merke registrert:

Det omsøkte merket avviker fra dette merket. Det har videre få likheter med øvrige merker i Frostisen.

Fylkesmannen kan ikke se at det omsøkte merket er utledet fra noen merker i Frostisen.

Spørsmålet er derfor om det omsøkte merket passer inn i merketyperne som allerede finnes i Frostisen. Dette er opp til merkenemndas skjønn.

Konklusjon

Fylkesmannen konkluderer med at det omsøkte merket ikke bør godkjennes til bruk i Frostisen reinbeitedistrikt. Sara har ikke dokumentert at han oppfyller vilkårene reindriftsloven for å kunne ha merke og eie rein.

Det omsøkte merket ligger over flere merker i Girjas sameby og Baste čerru. Frostisen er en del av den grenseoverskridende reindriften og har samarbeidsavtale med Baste og Girjas. Dette viser at distriktet og de to samebyene har nær kontakt. Sammenblandinger av rein kan oppstå i de områdene som brukes av partene.

Det omsøkte merket skiller seg ut fra merketyperne som finnes i Frostisen reinbeitedistrikt. Høyre øre har likheter med noen merker i Frostisen. Venstre øre skiller seg derimot helt ut fra andre merker. Det er ikke ønskelig å etablere nye merker som bryter helt med etablerte merketyper i et reinbeitedistrikt. Dette er et tilleggsmoment som taler mot godkjenning av det omsøkte merket.

Klageadgang

Merkenemndas vedtak kan i henhold til forvaltningslovens § 28 påklages. En eventuell klage stiles til Klagenemnda for merkesaker og sendes Fylkesmannen i Nordland. Klagefristen er tre uker etter at underretning om vedtaket er mottatt. En eventuell klage skal nevne vedtaket det klages over, nevne de endringer som ønskes og nevne de grunner klagen støtter seg til.